ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 1 октябрь
СЕШАНБА
№ 75 (5.747)
сотувда эркин нархда

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

Оқ олтин — 96

Андижондан хатлар

Ҳар соҳанинг ўз пирлари бўлади. Янгиликка ўч, тадбиркор, ташаббускор, иш манфаати йўлида таваккал қилишдан чўчимайдиган кишиларнинг бир гуруҳи бу йил ишлаб чиқаришда туб бурилиш ясаб ўз тажриба мактабларини яратдилар.

Қуйида иқтисодийислоҳотларни изчил амалга ошириб ишда сифат ва самарадорликка эришган тажрибакорлар фаолияти хусусида ҳикоя қилинади.

ҲАҚИҚИЙ МЎЪЖИЗА

Йиллик режа бажарилди. Аммо даромад кутилганидек эмасди. Сабаби равшан: ишчи кучи кўп, қолаверса, ғўза парвариши даврида қатор ортиқча юмушлар амалга оширилди. Бу ўз-ўзидан таннархга таъсир этди.

Тажрибали бригада бошлиғи Шаҳобиддин Жўраев чуқур ўйга толган деҳқонлар кўнглидан нималар кечаётганлигини бир қарашдаёқ уқди.

— Азизлар, — деди саркор вазмин оҳангда. — Сидқидил тер тўкиш, ҳар бир ниҳолга қалб қўрини бахшида этиш сизчалик бўлар. Ҳамкору ҳамжиҳатликда имкон қадар заминни эъзозладик. Бироқ қанчалик куйиб-пишмайлик даромад кутилгандек бўлмаяпти. Куни кеча бошқарув раиси ҳамда мураббийларимиз Асалхон Расулова, Сиёсатхон Абдуллаевалар билан очиқчасига фикрлашдик. Иқтисодий манфаатдорликка, мўл, арзон ва эртаги ҳосил етиштиришнинг бирдан-бир йўли плёнка остида чигит экиш усулини қўллашдир.

Дала шийпонига мутахассислар, тажрибакорлар таклиф этилиб, «Андижон усули»нинг ўзига хос томонлари хусусида атрофлича гап борди. Мутасаддилар энг нозик жихатларини илғорлар тажрибаси асосида тушунтирдилар.

Жорий йил баҳорида Олтинкўл туманидаги «Намуна» жамоа хўжалигининг Шаҳобиддин Жўраев бошлиқ бригадаси ҳам янги усулни қўллади. Ҳар бир деҳқон пировард натижани сабрсизлик билан кутарди. Вақт ўтган сайин кишиларнинг кўзлари қувнай бошлади. Плёнка остига чигит экишнинг афзал томонлари кўп экан. Аввало плёнка остида ҳарорат яхши сақланиши ҳисобига барака уруғи одатдагидан 14 кун аввал экилди. У тўрт-беш кунда бир текис униб чиқди. Яна бир эътиборли томони: оддий усулда бир гектарда 95—100 минг туп кўчат ўстириб келинган бўлса, янги усулда экилган майдонларга 190 минг туп экин жойлаштирилди. Шунинг ўзи ҳосилдорликни 1,5 баравар ошириш имконини берди. Плёнка тупроқдаги намни узоқ сақлаб тураркан. Шу боис оби ҳаёт икки баравар кам сарфланди. Саркорнинг таъкидлашича, экинга сув тараләётганида муайян миқдордаги ўғитни ювиб кетарди. Энди эса 28 фоиз ўғит тежалди. Плёнка остида бегона ўт бош кўтаролмас экан. Энг муҳими ҳосил 22—25 кун олдин етилди. Сентябрь ойида лўппи-лўппи очилган чаноқларни кўриб барча ҳангу манг бўлиб қолди. Бу ўзига хос мўъжиза эди! Йиғим-теримга иштиёқ билан киришилди. Чевар теримчилар кунига 250 килогача дур йиғиштирдилар. Бебаҳо бойлик сентябрь ойидаёқ саранжомлаб олинди. Таъкидлашларича, «Андижон усули»ни қўллаган жамоаларда ҳосилдорлик гектарига 50 центнердан кам бўлмайди. Деҳқонларнинг яна бир мушкули осон бўлди. Энди улар тезпишар нав ахтариб юришмайди. Ҳатто энг кеч пишадиган чигитнинг «Бухоро-6» нави ҳам плёнка шароитида барвақт етиларкан.

Узига хос муаммоли томонлари ҳам йўқ эмас. Масалан, янги усулда чигит экиш техникасини такомиллаштириш, уни кўплаб ишлаб чиқариш керак.

— Биз шу пайтгача режа кетидан қувиб, гектаридан шунча центнер ҳосил оляпмиз, деб мақтаниб келдик, — дейди заршунослар устози Мамажон Ҳамроев. — Иш мезони — соф фойда билан қизиқмадик. Ваҳоланки ҳаётимиз даражасининг яхшиланиши шу соф фойдага боғлиқ экан.

Мазкур хўжалик деҳқонлари 667 гектар ерда «Фарғона-3» ғўза навини парваришлашди. Олтин мавсум ўз қаҳрамонларини яратди. Ҳал қилувчи дамларда Олтинкўл туманидаги «Коммуна» жамоа хўжалиги миришкори Инобатхон Мадраҳимова, Асака туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалигининг Аҳмаджон Умаров, шаҳрихонлик заршунос Тоҳир Аҳмаджоновларнинг бой тажрибалари қўл келди. Шийпонлар деҳқоннинг чинакам иккинчи уйига айланди. Санъаткорлар, шоиру ёзувчилар уларга руҳ ва мадад бағишладилар. Теримчиларнинг иш ҳақи ҳар беш кунда даланинг ўзида мунтазам бериб борилди.

Инсон орзу билан яшайди. Андижонлик қадоққўл деҳқонлар мустақиллигимиз беш йиллиги нишонланган 1996 йилни бир умр ёддан чиқаришмайди. Сабаби худди ана шу қутлуғ йилда, олтин мавсумда уларнинг анча вақтдан буён амалга ошириб келаётган саъй-ҳаракатлари ўзининг ажойиб мевасини берди. Андижонни, унинг ҳар бир миришкорини улуғлади. Изланиш давом этмоқда.

МАМЛАКАТДА БИРИНЧИ

Избоскан туманидаги «Чўнгбоғиш» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси М. Ҳамроқулов ўз ҳузурига бир гуруҳ отахонларни йиғди.

— Сизлар бизнинг фахримиз, суянган тоғларимизсиз, — деди у самимий оҳангда. — Ҳамиша қийин дамларда мушкулимизни осон этиб келаяпсиз. Сизларни бир пиёла чойга таклиф этиб, барчани ўйлантираётган баъзи муаммолар хусусида очиқчасига фикрлашмоқчимиз.

Раис фикрларини жамлагач сўзида давом этди:

— Хўжалигимизда пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун барча имконият мавжуд. Бироқ сиз каби тоғдек устунларимиз бўла туриб эришилган натижалар билан мақтана олмаяпмиз. Шу йил биргалашиб жасорат кўрсатайлик. Пахтачилик ва ғаллачиликдаги бор имкониятни ишга солайлик.

Избоскан туманидаги «Пайтуғ» хўжалигининг 3-ўсимчилик ширкати раиси М. Ҳайдаров.

Ўша йиғилишда отахонлар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, эртанги ҳосил етиштириш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар. Ҳал қилувчи бўғинларни уларнинг ўзлари оталиққа олишди.

Сара уруғ танлашга алоҳида эътибор берилди, чет эл деҳқончилик тажрибаси қўлланилди. Катта ҳашар уюштирилиб, ғаллазорларга нури, маҳаллий ўғит ташиб келтирилди. Қирчиллама қишда экинни озиқлантиришда гап кўп. Музга тушган ўғит аста-секин эриб кўчатга бамисоли малҳам бўлади. Майсалар барқ уриб ривожланди. Чунонам ҳосил етилдики, бўлиқ бошоқлар кўзни қувнатарди. Ўрим-йиғим ҳар қачонгидан қизғин борди. «Кэйс» комбайни хирмонга барака киритди. Натижа кутилганидан ҳам аъло бўлди. Хўжалик бўйича гектаридан 54 центнердан бошоқли дон йиғиштириб олинди.

Хўжаликда ғўза парваришини намунали ташкил этиб мўлкўл ҳосил яратиш, ҳал қилувчи мавсумни уюшқоқлик, ялпи сафарбарликни таъминлаган ҳолда ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди. Сувчи, механизаторларнинг фаолияти қатъий назоратта олинди. Сувдан, ўғитдан, ёнилғидан тежаб-тергаб фойдаланилди. Хўжалик раҳбарияти тарғибот-ташвиқот ишларини намунали йўлга қўйди. Деҳқонларга туман, вилоят, бутун мамлакатимизда рўй бераётган қувончли ўзгаришлар, иқтисодий ислоҳотларнинг дастлабки натижалари кенг шарҳлаб борилди. Одамларга миллий ғурур, истиқлол мафкураси ғоялари ҳамроҳ бўлса, янги-янги ташаббуслар кенг қулоч ёзаркан. Зеро, маънавиятда инсоннинг иймони, эътиқоди, ҳаётнинг маъносини қандай тушуниши, ички дунёси намоён бўлади. Маънавий баркамол инсон — ўзининг савобли ишлари билан кечирган ҳаётидан рози кетади.

Бурч масъулиятини чуқур ҳис этган Р. Исмоилов, М. Йўлдошев, Х. Бўтаев, Э. Раҳмонов каби бригада бошлиқлари илғорлар тажрибаси, фан ютуқларини амалиётта кенг жорий этдилар. Лозим бўлганда таваккал қилишдан чўчишмади.

Йиғим-терим зўр уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Суръат кун сайин ўсиб борди. Қайноқ дамларда хўжалик йиллик режанинг 10 фоизигача оқ олтин топширди. Айрим бригадаларда бу кўрсаткич 12—13 фоизни ташкил этди. Ҳамжиҳатлик, фидойилик, мақсад сари дадил интилиш ўз самарасини берди. Избоскандаги «Чўнгбоғиш» жамоа хўжалигининг қадоққўл деҳқонлари ўн кун деганда мамлакатимизда биринчи бўлиб давлатга пахта топшириш режасини муваффақиятли адо этдилар. Пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда. Ниятлари ҳосилдорликни гектарига 40 центнерга етказиш, йиллик режани камида 130 фоизга адо этишдир. Бу ерда бебаҳо бойлигимизни хирмонга элтиш, уни қабул қилиш, пунктларга элтиш ишлари пишиқ-пухта ташкил этилган. Бирон бригадада теримчилар маҳтал бўлиб қолишмаяпти. Маданий-маиший тадбирлар ҳам кўнгилдагидек амалга оширилаяпти. Шийпонларда хўжалик ҳисобидан иссиқ овқат, чой тайёрланмоқда. Далада ишлаётганларнинг истагига кўра уларга кундалик рўзғор учун лозим бўлган неъматлар ажратилмоқда. Ун, макарон, ёғ, гуруч вақтида етказиб берилаётганлиги барчани хушнуд этаяпти.

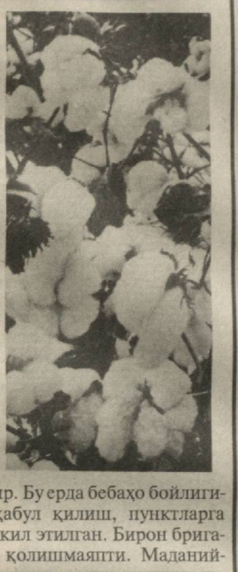

Избоскандаги Бобур номли жамоа хўжалигида ҳам бу йил йиғим-теримда ўзига хос рекорд қўйилди. Биринчи теримдаёқ ҳосилдорлик 30 центнердан ошди. Лутфиддин Мўйдинов, Маҳмуджон Тожибоев бошлиқ бригадалар юқори суръатни таъминлашда барчага намуна бўлишди. Хўжалик «Чўнгбоғиш»ликлар билан олдинма-кейин зафар маррасини эгаллади.

— Пахтачилигимиз келажаги, даромад манбаини «Андижон усули»да кўраяпмиз, — дейди тажрибали бригада бошлиғи Раҳимжон Саримсоқов. — Юртбошимиз Андижон сафари чоғида биз — деҳқонларга муаммоларни ҳал этиб, иқтисодиётни юксалтириш борасида қимматли маслаҳатлар бердилар. Қаранг, биринчи нав пахта билан учинчи нав пахта ўртасидаги фарқ қарийб 6 минг сўмни ташкил этаркан. Демак, бебаҳо бойлигимизни қисқа вақт ичида сифатига таъсир этмаган ҳолда саранжомлаб олиш қанчалик муҳим. Лўппи бўлиб очилиб турган момиқ бир ёмғирдан сўнг учинчи навга тушиб қолар экан. Ҳа, пахтакор учун кузнинг ҳар дақиқаси олтинга тенг, деб бекорга айтишмайди. Хўжалигимизда режа бажарилган бўлса-да суръат бир дам бўшашаётгани йўқ. Ёшу қари зўр кўтаринкилик билан дур йиғиштирмоқда. Ялпи сафарбарлик, жўшқинлик мамлакатимизнинг катта хирмони яратилгунига қадар давом этади.

ТОТЛИ НЕЪМАТ

Андижон тумани хўжаликларини бир-бир кезамиз. Чорва қишловига мустаҳкам озуқа жамғариш, такрорий экинларни парваришлаш, беда ўрими қизғин бораяпти. Охунбобоев номли хўжаликда бўлганимизда қувончли воқеа устидан чиқдик. Асил миришкорлар 5.500 тонна ўрнига 6.100 тонна сархил сабзавот маҳсулотлари етказиб бериб, йиллик режани дўндиришибди. Ёшлар мураббийси Муҳаммаджон Йўлдошевнинг таъкидлашича, йил бошида истиқлолимизнинг беш йиллиги шарафига барча соҳани бирдек ривожлантириш, асосий тармоқ — сабзавотчиликда энг юқори натижага эришишга аҳду паймон қилишган экан. Деҳқонлар мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланишибди. Ҳал қилувчи дамларда етакчи мутахассислар, меҳнат фахрийлари уларга мададкор бўлишди. Натижада картошка, помидор, булғор қалампири, пиёз ва бошқа неъматлардан юқори ҳосил етиштирилди. Муҳаммаджон Йўлдошев, Баҳодир Дадабоев каби ижарачилар гектаридан 380—420 центнердан сабзавот ҳосили олишга эришдилар.

Хўжаликда яхши бир тажриба бор. Равшанки, яшикларга жойланган сабзавот маҳсулотлари белгиланган муддатда истеъмолчиларга етказилмаса сифатига путур етади. Шу боис ҳар бир ижарачи қанча неъмат етказиб бериши ҳақида бир кун аввал маълумот беради. Транспортчилар унинг ҳосилини белгиланган вақтда даланинг ўзидан олиб кетишади. Иш бошидан пухта ташкил этилганлиги сабабли пешона тери эвазига етиштирилган маҳсулотлар юқори сифатлиликда истеъмолчиларга етиб бормоқда.

Андижоннинг саховатли далаларида кўтаринкилик, ташаббускорлик, файзу барака ҳукмрон. Олтин мавсум уларнинг энг эзгу ниятларини рўёбга чиқарди. Зеро, изланган, сидқидил тер тўккан, элим, юртим деб ёниб-жўшган асло кам бўлмайди!

Мирғиёс ҚАЮМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти»нинг шарҳловчиси.

Хирмонга барака

РЕСПУБЛИКА ВИЛОЯТЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1996 ЙИЛ 30 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Вилоятлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён
Андижон	2,51	64,90
Сурхондарё	1,67	55,95
Бухоро	2,02	53,87
Хоразм	2,01	51,84
Навоий	2,04	48,01
Фарғона	1,71	47,85
Самарқанд	2,13	46,21
Қашқадарё	2,33	41,73
Наманган	2,42	39,48
Қорақалпоғистон Республикаси	1,31	29,24
Тошкент	2,41	24,76
Жиззах	1,34	14,79
Сирдарё	1,63	14,34
Республика бўйича	1,95	41,60
1995 йилда	2,15	60,78
ЖУМЛАДАН ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА (Тонна ҳисобида)		
Сурхондарё	922	18633
Қашқадарё	358	3482
Наманган	—	—
Республика бўйича	1280	22115
1995 йилда	1523	30514

«ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ»ГА ОБУНА БЎЛИНГ

Мустақил мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, оммавий газетаси «Қишлоқ ҳаёти» йигирма уч йилдан бери азамат пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, миришкор боғбонлар, агросаноат мажмуи барча соҳалари ходимларининг яқин ҳамроҳи, маслаҳатчиси, кўмакдоши ва таянчи бўлиб келмоқда. Илғорлар тажрибасини, фан-техника ютуқларини, жаҳон деҳқончилигида эришилаётган натижаларни тарғиб этиш, қишлоқдаги оддий заҳматкаш кишиларнинг яратувчилик меҳнатини, дунёқарашини, орзу-умидларини тўлақонли акс эттириш, тарихий қадриятлар, маънавият масалаларини ёритиш ижодий жамоамизнинг асосий йўналишлари ҳисобланади. Таҳририят 1997 йилдан ҳам узоқ йиллар давомида шаклланган анъаналарни давом эттиришга, уларни янги-янги мавзулар билан бойитишга, истиқлол юртдошларимизга бераётган эркинликларни ва имкониятларни янада ёрқин кўрсатишга азму қарор қилган.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Узбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги тизимидаги Матбуот тарқатиш бўлинмаларида барча газета ва журналлар қаторида «Қишлоқ ҳаёти»га ҳам обуна расмийлаштирилмоқда. Газеталарга ўз вақтида обуна бўлсангиз, у мунтазам равишда хонадонингизга етказиб берилади. Обуна бўлиш чакана савдода харид қилишга нисбатан иқтисодий жиҳатдан фойдалилиги, қулайлиги билан алоҳида аҳамиятга эга.

Бу йил обуна баҳосини белгилашда табақалаштирилган усулдан фойдаланилди. Яъни Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг ҳар бирида газета-журналларни ташиш, тарқатишда турлича миқдорда сарф-харажатлар кетиши ҳисобга олинди. Таҳририят, қоғоз, бўёқ ва бошқа босмахона харажатларига вилоят ҳамда туманлар ҳудудида ташиш, тарқатиш билан боғлиқ сарфиётлар қўшилган ҳолда якуний баҳо аниқланади.

Якка тартибда обуна бўлувчилар учун индекс — 64602. Хўжалик, корхона, ташкилотлар учун индекс — 64646.

ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯ ОЧИЛДИ

30 сентябрь куни Тошкентда махсус хизмат вакилларининг уюшган жиноятчиликка қарши кураш масалаларига бағишланган халқаро конференцияси ўз ишини бошлади.

Етти давлат — АҚШ, Россия, Қозоғистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон мамлакатлари махсус идораларининг уюшган жиноятчиликка, гиёҳванд моддаларни ноқонуний йўллар билан олиб ўтиш ва тарқатишга қарши курашда ўзаро ҳамкорлик асосларини такомиллаштириш анжуманнинг асосий мақсадидир.

Етти давлат махсус хизмат вакиллари учинчи маротаба мана шундай конференцияга тўпланишди. Аввалроқ бундай учрашувлар Ашгобод ва Алматида бўлиб ўтган эди. Уларда имзоланган бир қанча ҳужжатлар, жумладан, «Тўсиқ» дастури доирасидаги ҳаракатлар муваффақият билан якунланмоқда. Ушбу дастурга кўра махсус хизмат вакиллари учун ягона маълумот тўплаш ва алмашиш тизимини яратиш, маълумотлар жамғармасидан амалий ҳамкорликда фойдаланиш кўзда тутилган эди.

Ўзбекистон миллий хавфсизлик хизмати вакиллари ўз ҳамкасблари билан бир қанча тезкор тадбирларни амалга оширдилар, айниқса гиёҳвандфурушларга қарши кураш борасидаги ишлар таҳсинга лойиқдир.

Конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

МХХ МАТБУОТ ГУРУҲИ

ТАШАББУСКОРЛАР ДАЛАСИДА

Асл деҳқоннинг дастурхони тўкин бўлаверади. Назаримда, Шўрчи туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги миришкорлари ҳаёти шунга қиёс. Жамоа аҳли бир неча йилдирки, аграр соҳанинг барча тармоқларидан юқори кўрсаткичларга эришиб келади. Истиқлол берган неъматлар туфайли пахтакорларнинг орзу-умидлари ушалиб, йиллар давомида тўпланган муаммолар барҳам топа бошлади. Эндиликда хўжалик янгича талаб асосида ўзини-ўзи қайта қуриб олган, миришкорларнинг ҳар жиҳатдан манфаатдорлиги тўла таъминланган. Шу боисдан ҳам беш йилдирки, хўжалик нафақат туман, балки вилоятда барча тармоқларда илдамлик қилади.

Эрта тонгдан далалар теримчиларга тўла. Этаклардан тўкилаётган оқ олтин хирмонга барака қўшади. Муҳими, ёрдамга жалб этилганларнинг ҳам фикри-зикри пешқадамликни қўлдан бермаслик, бу йил ҳам аввалги йиллардагидек сифатли хом ашё тайёрлашга қаратилган.

Ташаббусларга кенг йўл очилган. Бу ерда деҳқончиликда ўзига хос мактаб бор. Бир мисол. Вилоятда уруғлик пахта етиштириш ҳам, ипак пахтанинг тезпишар хилларини экиш ҳам, шунингдек, ҳосилдорликни кўтаришдаги муҳим тажрибалар ҳам айнан шу хўжаликдан шаклланган. Беш йил аввал хўжаликда гектаридан 27 центнердан ҳосил олинарди. Тажрибалар умумлаштирилганлиги боис ҳосилдорлик йилига 5 центнерданга ошиб, гектар бошига 52 центнерни ташкил этаяпти. Уруғлик пахта етиштиришда ҳам катта ўзгаришлар мавжуд. Жорий йилда 1000 тонна сифатли уруғлик етиштириш режаси вилоятдаги ихтисослашган хўжаликлар орасида биринчилар қаторида уддаланди.

Жамоа 906 гектарда пахта, 790 гектарда ғалла етиштиради. Ўтган йили ҳар бир ишчи мукофот тариқасида 400 килограммдан буғдой олди. Кўрилган соф даромад ҳисобидан 3 та трактор, зарур қисмлар ҳам сотиб олинди.

Ҳозир далаларда йиғим-терим суръати кун сайин ошиб бораяпти. Жамоа аҳли жорий йилда ҳар гектардан 52 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 4700 тонна сифатли хом ашё сотишни режалаштирган. Дастлабки марра забт этилди.

Маълумки, кейинги пайтда ердан оқилона фойдаланишга катта аҳамият берилаяпти. Бу ерда ҳам ғалладан бўшаган майдонларда чигит қадаб, юқори ҳосил олиш усули кенг қўлланиляпти. Жорий йилда ғалладан бўшаган ерларга такрорий экинлар экилди. Айни пайтда эса иккинчи ҳосил йиғиштирилиб, кузги ғалла экишга киришилган.

— Хўжаликда инсон меҳнатини қадрлаш, ижтимоий муҳофаза бош омилга айлантирилган, — дейди бошқарув раиси Бузрукхон Ҳабибуллаев. — Ҳосилдорлик ортаяпти. Шу туфайли аҳолининг барчаси ижтимоий муҳофазаланган.

Кейинги икки йилда 8 километрга газ қувурлари ўтказилди. Ичимлик суви, турар-жой бинолари бунёд этилди. 1050 ўринли янги мактаб биноси хўжалик ҳисобидан қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Бугунги кунда қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш, хўжалик юритишнинг жаҳон тажрибалари талабига мос равишда бошқариш муҳимдир. Хўжаликдаги мавжуд ерлар тажрибали, деҳқончиликнинг сир-синоатини пухта ўзлаштирган тадбиркорларга шартнома асосида бўлиб берилган. Айни пайтда улар сони 36 тага етди. Хўжаликда ҳосилдорликнинг тез суръатлар билан ошишида тадбиркорлар ҳиссаси салмоқли ўрин тутади.

Жамоа хўжалигининг истиқбол режалари аниқ. Бунда республика Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш тўғрисида»ги қарори жамоага дастуриламал бўлди. Шунга кўра, келгуси йилда хўжалик тасарруфида йилига 20 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган завод; 50 нафар кишини иш билан таъминлайдиган бичиш-тикиш цехини қуриб фойдаланишга топшириш борасида саъй-ҳаракатлар қилинаяпти.

Далаларда эса иш қизғин. Миришкорлар мавсум масъулиятини ҳис этиб, йиғим-теримни қисқа фурсатларда якунлаш чораларини кўришмоқда.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Оқ олтин — 96

Мавсум сурури

Кенг пахтазор. Асфальт йўл ёқасида жойлашган худудсиз майдонда теримчилар қўли-қўлига тегмай пахта теришяпти. Узоқ-узоқлардан тележка тортиб келаётган тракторнинг гуриллаган товуши қулоққа чалинади. Демак, тушлик яқин.

Бугунги меҳнат унумининг ярми тарозига тортилади. Ҳеч кимнинг пахтазордан чиққиси йўқ. Бир килограмм бўлса-да ҳарна унгани, деб табелчи Ҳамза Рўзиевнинг тарози ёнига «ҳай-ҳайлаб» чақиргани ҳам теримчи аёллар қулоғига кирмайди.

Ромитан туманидаги «Халқобод» жамоа хўжалигининг Шариф Зарипов бошлиқ бригадаси далаларида бўлганимизда ана шундай сурурли манзаранинг гувоҳи бўлдик. Хўжаликда йиллик режани илғорлар қаторида уддалаган саркор Шариф Зариповнинг бу йилги ҳосил чўғидан кўнгли тоғдай.

— Теримчиларимиз билан танишинг, — деди у киши мамнуният билан, — Очила Мирзаева, Ҳанифа Ўлмасова, Азиза Ғафforовалар! Улар оила аъзолари билан ҳамкорликда ҳар куни 350-400 килограммдан ошириб пахта теришяпти.

— Ҳар беш кунда 2-минг даромад қилгач, килограмм нима, тонналаб терамиз пахтани, — дея суҳбатга аралашди қизлар ҳазиллашиб.

Дарҳақиқат, бригада аъзоларининг руҳи тетик, иши унумли бўлишининг асосий боиси меҳнат ҳақининг вақтида тўланишидир. Рўзғорига барака кириб, дастурхони тўкин бўлгач, пахтакорнинг хирмони юксалаверади-да! Бирин-кетин тарози бошига келаётган йигит-қизларнинг қий-чуви далани тутди. Ҳаш-паш дегунча тележка тўлиб, қизлар ўлчанган пахталарини фартукларидан майдон чеккасига ёйилган брезент устига ағдара бошладилар.

Тажрибали саркор Шариф Зарипов бошлиқ бригада азаматлари йиллик режани октябрь ойигача бажариш ниятидалар. Чунки далаларда ҳосил мўл. Хирмон баракасида механизаторлардан Нажмиддин Усмонов, Фаёз Жабборов, сувчилардан Чори Абулов, Баҳшилло Раҳмоновларнинг ҳиссалари катта бўлди.

Жорий йилда бригада азаматлари ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Бу йўлда уларги куч-қувват, ишларида барака тилаб қоламиз.

Дилбар ИСТАТ қизи.

Шеробод туманидаги Эшбой Бердиев номли жамоа хўжалигида далаларида айни кунларда йигирмадан зиёд терим машиналари ишлатиляпти. Улар ёрдамида ҳар куни 8-10 тонналан оқ олтин териб олинмоқда.

Бу йил хўжалик жамоаси давлатга 5840 тонна пахта сотишни режалаштирган.

Механизаторлар етиштирилган ҳосилнинг 50 фоизини зангори кемалар ёрдамида териб олиш ниятидалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Механик Йўлдош Примқулов механизаторлар Шароф Чориев ва Жовли Примқулов ўртоқлар. 2. Терим қизгин.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

ТЕРИМЧИ ИШ ҲАҚИНИ ДАЛАДА ОЛЯПТИ

Шу кунларда Ўрта Чирчиқ туманидаги Акмал Икромов номли деҳқон фермер хўжалиги пахтазорларида терим суръати кун сайин ошмоқда. Заршунослар оқ олтин мавсумини кўтаринки руҳда ўтказиш учун йиғим-теримни тобора авж олдирмоқдалар.

Хўжалик пахтакорлари жорий йилда 695 гектар майдонга «С-6524» навли уруғ қадашганди. Ҳозир барча бригада жамоалари ўзаро мусобақа асосида иш юритмоқдалар. Йиғим-теримда 300 киши қатнашиб, хўжалик хирмонига барака киритаяпти. Айниқса, бу борада Карима Тошпўлатова, Санобар Нурматова, Мақсуда Алимова, Холбуви Бобошевалар меҳнати таҳсинга лойиқ. Улар кунига 100-150 килограммдан дурдона териб, мавсумда 5-6 тонналик марраны эгаллаш ниятидалар.

Хўжаликда теримчилар учун бир килограмм пахтага 2 сўмдан иш ҳақи тўланаяпти. Биринчи беш кунликда теримчиларга 110 минг сўм пул тарқатилди.

— Жорий йилда мавжуд майдонларнинг ярмига қайтадан чигит экилганига қарамасдан деҳқонларимиз фидокорона меҳнат қилиб, олдингиларига етказиб олишди, — дейди деҳқон фермер хўжалиги уюшмаси кенгашининг раиси Фозил Маматқулов. — Ҳозир ҳар бир дақиқа ғанимат, шу боисдан катта умидимиз зангори кемалардан.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

МИРИШКОР БАХТИ

Тонг ғира-шира ёриша бошлади. Боғлардан сайроқи қушларнинг овози қулоққа чалинди. Тоғлар ортидан алвон нур таратиб чиқаётган қуёш заррин нурларини она замин узра сочиб юборди. Қуёш нурида майсалар баргига тушган шудрининг томчилари биллурдек ажиб товланади. Шерқул ака ҳар тонгни умид билан кутиб олади. Одамларнинг қалбига йўл топсам, кўнглини кўтарсам, ширин сўзлар билан хурсанд қилсам деган ўйлар билан ишга йўл олади.

Деҳқончилик оғир ва мураккаб касблардан. Уни этагини тутган киши қишнинг қирчиллама совуғида ҳам, ёзнинг жазирама иссиғида ҳам тиним билмайди. Деҳқончилик енгил-елпи ишлашни, қўл учида меҳнат қилишни ёқтирмайди. Ерга ҳақиқий пешона тери тўкилсагина, она замин ундан нозу-неъматларини аямайди. Шерқул Ҳайитов ана шундай машаққатли меҳнати туфайли обрў-эътибор топаётганлардан.

Шерқул аканинг суяги меҳнатда қотган, 60 ёшни қоралаган бўлишига қарамай қадди-қомати букилмаган. Иссиқдан бетлари қорайиб, қўллари қадоқ бўлган. Ҳазил-мутойибани жуда яхши кўради. Латифанамо сўзлар билан тенгқурлари, жамоа аъзоларини кулдириб юради. Табиатан хушчақчақ бу деҳқон ҳақида ҳамкасбларидан ҳам илиқ гаплар эшитасиз. Қачон қараманг у далада. Эрта тонгдан қош қорайгунча пайкал оралайди. Ғўзалар ривожи, ҳосил тўпланишини кузатади. Сабзавот ва полиз маҳсулотларини истеъмолчиларга етказиб бериб, эл дастурхонини тўкин-сочин қилиш ҳақида қайғуради.

Шерқул Ҳайитов 1987 йилга қадар Касби пахта тозалаш заводида ишлади. Дастлаб заводда оддий ишчи, сунг қабул пунктига мудир бўлди. Кейин А. Навоий номли жамоа-ширкат хўжалигининг 3-кичик ширкатига қарашли боғни ижарага олди. Боғ кейинги вақтда қаровсиз қолган эди. 60 гектарга яқин боғ ва токзорларни оила аъзолари билан парвариш қилишди. Мева бермай қуйган дарахт ва токлар олиб ташланди. Боғ ва токларга шакл берилиб, қатор оралари шудгор қилинди. Биринчи йилдаёқ давлатга 200 тоннага яқин мева, узум етказиб берилди. Шерқул Ҳайитовнинг номи тез-тез тилга олиниб, унинг обрўси ошди.

Тадбиркор деҳқон бўш ётган боғ қатор ораларига қовун тарвуз, сабзи-шолғом, карам экди. Оиладан ортган маҳсулотни бозорда сотиб, хўжаликка даромад келтирди. Хуллас, эгасиз боғ обод бўлди. Миришкор боғбон боғни ҳамқишлоғи Узоқ Шойиевга топширди. Ўзини пахтачиликда синаб кўришга аҳд қилди. Жамоа-ширкат хўжалиги маъмурияти унинг талабини қондирди. Муғлон қишлоғи атрофидан 22 гектар ер ажратиб берди. Ҳар йили гектаридан 32-35 центнерга етказиб ҳосил олиб келаётган бригада аъзолари бу йил 40 центнерлик маррани кўзлашган.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда катта тажриба орттирган Шерқул Ҳайитов бошлиқ бригада жамоаси об-ҳаво деҳқончилик учун оғир келган бу йилги шароитда маҳаллий ўғит жамғаришга зўр берди. Тўпланган ўғит ёзда асқотди. 70 тонна маҳаллий ўғит ғўзага шарбат қилиб оқизилди. Бундан ташқари чопиқ трактори ёрдамида гектарига 250 килограммдан минерал ўғитлар солинди. Минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилган ғўза қатор оралари уч марта ишловдан чиқарилди. Бу борада механизатор Холмурод Нуримов жонбозлик кўрсатди. У парваришда билим ва тажрибасини аямади.

Миришкор деҳқон Шерқул Ҳайитов йил бошида савоб ишга қўл урди. Хўжалик раҳбарларига учрашиб, 3-кичик ширкатнинг идораси ёнидаги бўш ётган икки гектарга яқин ерни беришларини сўради. У майдонни ўзлаштириб, полиз ва сабзавот экмоқчилигини айтди. Хўжалик раҳбарлари бу ерда ҳеч нарса битмаслиги эслатишди. Дастлаб чўлда ташкил этилган кўпгина қурилиш ташкилотларининг идоралари ана шу ерга яқин атрофда жойлашган бўлиб, ҳар хил чиқиндилар билан тўлиб-тошганди. Тош, шағал, темир-терсаклар қалашиб ётарди. Лекин Шерқул ака сўзида қатъий турди. Ерни чиқиндилардан тозалаб, фидокорона меҳнат қилишга сўз берди. Ниҳоят раҳбарлар унга ишонишди. Бригада аъзолари ерни тозаладилар. Майдон шудгорланиб, гектарига 10 тоннадан маҳаллий ўғит сепиб чиқилди. Ёнгинасидан ариқ ўтган. Хоҳлаган пайтда сув очиб, экинларни суғориш мумкин. Бир гектарга эртаги полиз, шунча ерга помидор экилди. Помидордан 30 тоннага яқин ҳосил олинди. Унинг 25 тоннаси консерва заводига топширилди. 5 тонна помидор ғалла ўришда қатнашган комбайнчиларга берилди. «Қалдирғоч», «Пахтаси», «Феруза», «Шодлик», «Навбаҳор» болалар боғчалари, Миришкор қишлоғидаги болалар оромгоҳига ҳам ёз давомида маҳсулот етказиб берилди.

— Ҳозир ҳалол ишлаган одам ўзига яраша насибасини топади. Буни жамоамиз аъзолари мисолида кўриш мумкин. Бир гектар ерга кечки полиз, 25-30 сотих майдонга сабзавот қадалганди. Айни ҳосил йиғиштириб олиняпти — дейди бригада бошлиғи.

Кеч соат бешлар атрофида бригада даласида бўлдик. 10-12 нафар йигит ва қизлар пайкал оралаб юришибди. Йигитлар узилган қовунларни пайкал ўртасида тўдалашмоқда. Қизлар эса терилган помидорларни яшикларга жойлашяпти. Қовун кўтариб чиқаётган йигитларнинг ҳам қўли-қўлига тегмайди.

Деҳқон уддабурон бўлса ҳар бир ишни қилади. Меҳнатни шараф деб билан Касби тумани Алишер Навоий номли жамоа-ширкат хўжалигида деҳқончилик қилаётган Шерқул Ҳайитов бошлиқ бригада аъзолари эл дастурхонига кўплаб миқдорда сабзавот, полиз маҳсулотлари етказиб бериш, пахта ҳосилдорлигини ошириш борасида ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Саркорнинг кўп йиллик меҳнати қадр топган. У «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотланган. Туман ва вилоят ҳокимларининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

Жўра ЮСУПОВ.

ТРАКТОРСОЗ-ДЕҲҚОН ИТТИФОҚИ

— Г. ЦЕДИК, «ТашОР» акционерлик жамияти бош директорининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари

Ўзбекистонда бугун ўнлаб идора, ташкилотлар қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни жадаллаштиришга даъват этилган. Улар орасида «ТашОР» меҳнат жамоасининг алоҳида ўз ўрни ва салоҳияти бор. Корхона қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган тракторларнинг юраги — двигателларни тўлиқ тузатиш билан шуғулланади. Уларни эҳтиёт қисмлар билан бут қилиб боради. Корхонанинг мотор цехи тузатиб, иккинчи бор ҳаётга йўлланма берадиган двигателлари қишлоқ хўжалиги учун ҳаводек зарур. Бу двигатель ерни шудгор қиладиган, ғўзага ишлов берадиган, чорва фермасига кўкбеда ташийдиган ва бошқа тракторларга ўрнатилади. Насос станциялари, компрессор машиналари, подстанциялар ҳам шу двигатель билан тирик. Бу техникани тўлиқ тузатиш билан республикада тўртта йирик завод шуғулланади. Лекин ремонт талаб бу техникаларнинг 90 фоизи «ТашОР»чилар қўлидан чиқади. Аксарият буюртмачи хўжаликлар ижрочи шерик сифатида кўпроқ «ТашОР» жамоаси билан шартнома тузишни афзал кўришади. Ишимиз юксак сифатли бажарилишига улар амин бўлганлар. Бу ихлосни, бу ишончни ҳалол меҳнатимиз билан қадрлаб келаяпмиз.

Бундан ташқари деталларни қайта тиклаш, янги эҳтиёт қисмларни ясаш, кенг истеъмол буюмлари тайёрлаб чиқариш, пулли хизмат кўрсатиш бўйича ҳам салмоқли юмушлар бажарилмоқда. Аниқроғи, товар маҳсулотларга чақиб ҳисобланганда ҳар йили 178-200 миллион сўм ҳажмда иш бажарилади. Биргина 1996 йилнинг биринчи ярмида кўрилган фойда 7,7 миллион сўмдан ошиб кетди.

Бозор муносабатларига ўтиш даври кўп қаторида «ТашОР» маъмурияти олдига ҳам қатор муаммолар, талаблар қўймоқда. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва турини кўпайтириш, корхонада соғлом, ахил, ишчанлик муҳитини вужудга келтириш, ижтимоий муҳофазанинг мақбул шаклини ишлаб чиқиш шулар жумласидан. Муаммолар қаршисида ақл-заковатимиз ожиз эмас. Корхонанинг ҳаётий фаолиятини бозор шароитига мувофиқлаштириш мақсадида ишлаб чиқаришда қатор тузилмавий ўзгартишлар ясадик. Тошкент экспериментал механика заводи очиқ турдаги« ТашОР» акционерлик жамиятига айлантирилди. Бугун унинг қошида «Узалтойдизелсервиз», «Улуғбек прецизион Россия — Узбекистон», «Поршен — гильза», «Узбекистон-Қозоғистон», шунингдек Янгибозордаги филиалимизда Барнаул агрегат заводи ҳамкорлигида «Агроремсервиз» қўшма корхоналари фаолият кўрсатиб келаяпти.

Германия, Словакия ва бошқа ғарб мамлакатлари фирмалари билан шерикчиликда, яъни қўшма корхоналар ташкил қилиш режаларимиз ҳам йўқ эмас. Корхонада хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтишга доир ўзгартиришлар амалга оширилмоқда. Чунончи, экспериментал ва асбобсозлик цехларини бирлаштириб, «Фикр» илмий-ишлаб чиқариш фирмаси, қурилиш цехи негизида «Таъмир қурилиш» ишлаб чиқариш фирмаси тузилди. «Пресс», «Истар» ишлаб чиқариш фирмалари ҳам шу асnoда таркиб топди. Бу қўшма корхона ва ишлаб чиқариш фирмалари мустақил, ўзининг бош раҳбари, бухгалтерияси бор, буюртмачилар топиб, пуллик хизмат кўрсатиши ҳам мумкин. Лекин двигателларни тез ва соз тўлиқ таъмир қилиш, зарур миқдорда эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш ҳамда етказиб бериш жамоанинг ҳамишавий жонажон иши бўлиб қолаверади. Инженер-техник ходимларимизнинг изланиши, лаёқати аввало шу ихтисосни юксак савияда ташкил этишга йўналтирилган. Комил ишонч билан айтишим мумкинки, жамоамизнинг эртанги куни порлоқ. Зеро фаолиятимиз қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ. Асосий буюртмачимиз бўлган деҳқон қанчалик тез қад ростласа, ислоҳотлар тезлашса шунча соз. «ТашОР»чилар бундан манфаатдор, бажарган ишимиз учун вақтида ҳақини олиш имконига эга бўламиз.

Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни тезлаштиришга қўлимиздан келган ёрдам кўрсатилмоқда. Бу йил чигит экиш мавсумида, ғўзани парвариш қилиш чоғида, етиштирилган ҳосилни саранжомлаш қизғин паллага кирган шу кунларда амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Хўжаликлардан келтирилган бузуқ двигателларни қабул қилиб, ўрнига захирада турган соз двигателларга алмаштириб бердик. Зарур миқдорда эҳтиёт қисмлар ажратилди. Далаларда техника тўхтаб қолмаслигини кўзлаб, бошқа зарур чоралар кўрилди. Ўзгача бўлиши мумкин эмас, деҳқон умиди биздан.

Трактор суронидан юртимиз далалари доимо уйғоқ. Бу шовқин яратувчилик даракчиси, қаердан трактор саси келса, ўша ерда шудгорлашми, экин парваришими бораяпти ёки зангори кемалар пайкаллар узра сузмоқда. Тракторнинг юраги-двигателлар панд бермасдан ишлаяпти. Тракторсоз ва деҳқон иттифоқининг сурури бу.

Суҳбатдош: Б.ҚАҲҲОРОВ.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН.

● УСТ-ЮРТ бағрида қад ростлаётган улкан корхона — Қўнғирот сода заводи қурилишида кўпдан кутилаётган воқеа содир бўлди. 24 километр узунликдаги Равшан-сода заводи газ қувури тортилди. Ҳадемай завод мажмуига кирувчи ўттиздан кўпроқ корхона ва турар жойларда газ ёнади.

● Бу йил камида 350 минг тонна шоли етиштиришга бел боғлаган Қорақалпоғистон деҳқонлари ўрим-йиғимни тобора авж олдирмоқдалар. Нукус туманидаги шоличиликка ихтисослаштирилган «Кердер» жамоа хўжалигида мавсум айниқса уюшқоқлик билан ўтказиляпти. Шолизорларда ҳар куни 54 та комбайн, 24 та жатка юқори унум билан ишлатилмоқда. Биринчи ўримдаёқ гектар бошига ўртача 43 центнердан ҳосил олиняпти.

● Тўрткўл пахта тозалаш заводи жамоаси бозор муносабатлари талабига риоя қилган ҳолда рақобатбардош маҳсулот чиқаришга ҳаракат қилмоқда. Куни кеча янги ҳосил толасининг дастлабки туркуми Америка ва Швейцарияга жўнатилди. Энди навбат — Туркияга. Бу йил корхонада 40 минг тонна пахта қайта ишланади.

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ КЎПЧИЛИК МУЛКИ

Республикамиз далаларида кузги дон экиш ишлари қизғин бошланди. Уста ғаллакорлар келгуси йили янада мўл ҳосил етиштириш иштиёқида барча агротехник талабларга риоя этган ҳолда вазифаларини сидқидил адо этаётирлар. Мақсад, уруғликни бир текис ундириб олиб, бақувват кўчатлар ҳосил қилиш.

Маълумки, амалдаги йилда Фарғона вилояти ғаллакорлари дон етиштиришда қувончли ютуқларга эришдилар. Вилоят бўйича ҳар гектар ердан ўртача 36,5 центнердан ҳосил олинган бўлса, қуваликлар кўрсаткични 38,5 центнерга етказишди. Шу тумандаги М. Раҳматов номли, М. Обидов номли, «Деҳқонобод» хўжаликлари ҳосилдорликни 45-50 центнерга кўтаришди. Илғор хўжаликлардан бири — М. Раҳматов номли жамоа аъзолари ҳам катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Бу ерда 1660 гектар ерда деҳқончилик қилинади. Шундан 550 гектар ғаллага ажратилган. 896 гектарда эса пахта етиштирилди. Қолган майдонларда маккажўхори, сабзавот ва бошқа экинлар парваришланаётир. Ҳар қарич ер ҳисобли. Бир ижарачига 1-1,5 гектардан ер 3 йилга шартнома асосида бўлиб берилган. Мабодо улар кетма-кет икки йил ҳосилдорликни оширмаса, ер ижарачидан қайтариб олиниб, танлов асосида бошқа деҳқонга топширилади.

Дастлабки тажрибалар яхши натижа бермоқда. Кейинги 5 йилда хўжаликда бир гектар ғалла майдонидан олинадиган ҳосилдорлик 5 центнерданга ошиб бормоқда. Жорий йилда хўжаликда 492 гектар ерда буғдой, 58 гектарда арпа парваришланди: гектаридан 41,5 центнердан ҳосил олиш режалаштирилган. Ҳақиқатда 50 центнердан бўлди. Давлатга 1251 тонна сара дон топширилди.

Юқори ҳосил олишнинг бош омили хўжаликда уруғликка эътибор берилганлигидадир. Жамоа 1995 йилдан бошлаб вилоят хўжаликларига юқори репродукцияли уруғ етиштириб бераяпти. Деҳқонлар уруғликни сентябрь ойи ўрталаридан экишни бошлаб 10 октябргача тўлиқ кўкартириб олишади. Экинлар кузда бир марта, баҳорда 3 марта суғорилади. Ҳар гектар ер 180 килограмм азот, 100 килограмм фосфор, 15 тоннадан гўнг билан озиқлантирилади. Натижалар эса йилдан йилга яхши бўлиб бормоқда.

Бу йилги ҳосилдан 390 тонна юқори репродукцияли уруғлик тайёрланди. Айни кунларда Германиядан келтирилган янги нав уруғи экишга киришилди. Ҳар бир нав алоҳида омборхонада сақланмоқда. Жамоа раҳбари Ҳайдарали Қурбонов уруғликка катта эътибор беради, навларнинг аралашиб кетишига йўл қўймаслик чораларини белгилаб қўйган.

Юқори ҳосил етиштиришда ижарачилардан Одилжон Нишонов ҳар гектаридан 65,2 центнердан, Алишер Туйчиев, Ҳасанбой Кенжаев 62,5 центнердан, Ёдгор Умурзоқов, Ортиқжон Сатторов, Муҳиддин Эргашев 60 центнердан хирмон уйиб, бошқаларга намуна бўлдилар.

Ғалла экиш билан бирга шу кунларда 190 гектар ердаги эртапишар маккажўхори, 3 гектардаги мош ва бошқа экинлар ўрими қизғин бормоқда.

Эндиги асосий масала — пахтачиликда ҳам юқори натижаларга эришишдир. Айни кунларда йиғим-терим авжида. Ният тез кунларда 2880 тонналик хирмон кўтариш.

Республикамизда ўнлаб шундай хўжаликлар бор. Уларнинг иш тажрибаларидан бошқа хўжаликлар ҳам кенг фойдаланилса соз бўларди.

Ҳамид ИБОДАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги дон ва озуқа экинлари уруғчилиги бошқармаси мутахассиси.

ЭЪТИРОФ

Ўзбекистон ва жаҳон

Хушхабарнинг қаноти бор дейишади. Мустақилликнинг бешинчи йилига катта тайёргарлик кўрилаётган айни дамларда Наманганга табрик телеграммаси келди. Унда шундай дейилади:

«Мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришдаги фаол иштироки, жаҳон бозорига юз тутганини эътироф этиб «Вилоятпахтасаноатсотиш» акционерлик бирлашмаси халқаро «Олтин глобус» билан тақдирланди».

Бирлашма бу муваффақиятга барча пахта тозалаш саноати корхоналари билан ҳамкорликда иш ташкил этгани, ҳокимликнинг ҳар томонлама ёрдами туфайли эришди.

Юксак мукофотга эришган вилоят пахтани қайта ишлаш корхоналари меҳнаткашларининг қувончлари чексиз. Улар янада ғайрат билан ишламоқдалар.

Мукофот шу йилнинг 9 октябрида Копенгаген шаҳрининг «Шератон» меҳмонхонасида тантанали равишда топширилади. Ҳа, ўзбек бободеҳқони етиштирган, миллий ишчилари қайта ишлаган, ғуруримиз, фахр-ифтихоримизга айланган пахта толасини бугун бутун жаҳон эътироф этаётир. Юқори сифатли, рақобатбардош, дунё андозаларига жавоб берадиган маҳсулот жаҳон бозорида ана шундай юқори баҳоланди.

Ютуқларга осонликча эришилмади. Абдусамад Дадахонов бошчилигидаги бирлашма жамоаси тармоқ меҳнаткашларига зарур шарт-шароит яратишга интилмоқда. Вилоят марказида йирик тиббий санаторий бўлими ва унинг поликлиникаси, Янгиқўрғон туманининг Нанай қишлоғида эса санаторий-профилакторий пахта тозаловчилар хизматида. Ёзги дам олиш мавсумида ҳар йили 2,5-3 минг кишининг саломатлиги мустаҳкамланаяпти. Вилоят маркази ва туманлардаги қайта ишлаш шохобчаларининг ҳаммасига йиғим-терим мавсумида кечаю-кундуз новвойхона, чойхона ва бошқа зарур хизмат турлари фаолият кўрсатади. Ишловчиларга имтиёзли равишда гўшт, сут маҳсулотлари берилади. Буларнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини оширишга олиб келаяпти.

Эски Машад пахта тайёрлаш пункти қайта таъмирланиб, мосланиб Ҳиндистон, инглиялик ишбилармонлар билан ҳамкорликда велосипед йиғиш йўлга қўйилди. Унинг дастлабки маҳсулоти кўпчиликка манзур. Чортоқдаги пахта тозалаш корхонасида Япониядан келтирилган тикув машиналарида тайёрланаётган кийим-бошлар харидоргирлиги билан ажралиб турибди.

— Эришаётган ютуқлар тармоқда бўлаётган туб ўзгаришлар туфайли, — дейди бирлашма раисининг биринчи ўринбосари Абдусалом Парпибоев. — Мавжуд II та заводимиз мулкчиликнинг ҳиссадорлик мақомини олиб ишлаяпти. Кишиларнинг меҳнатга муносабати ўзгарди, эгалик ҳисси кучаймоқда. Айни пайтда деярли барча корхоналаримизда янги технологиялар жорий этилди. Жумладан, «Поп тола» «Қизилработ» жамиятларида «Да 8237» тойлаш жиҳози ўрнатилди. Шу билан бирга «УХК», «ХК-1» мосламалари ҳам пахтани чанг ва бошқа хаслардан тозалашга қўл келмоқда.

Янгиликка интилиб, изланиб ишлаётган Наманагандаги 3-ҳиссадорлик жамияти, «Тошбулоқ тола», «Чортоқтола» ва «Чуст-тола» ҳиссадорлик жамиятлари фаолияти эътиборга лойиқдир. Утган йилги натижалар қувончли бўлишида ва жорий йилдаги ишларнинг пишиқ-пухта ташкил этилишида бу илғор жамоаларнинг улушлари катта.

Истиқлолнинг беш йиллигини ёруғ юз билан қаршилаётган қайта ишловчилар ва миришкор деҳқонлар мавсумга ҳам тайёргарликни авж олдирдилар. 41 та пахта тайёрлаш пунктида таъмирлаш ниҳоясига етди. II та йирик завод-ҳиссадорлик жамиятида ҳам бу юмушлар тугалланди. 508 та пунктлардаги ҳосилни қабул қилиш ва узатиш механизми, 275 та нам ҳавони сўрадиган вентилятор, 66 та ғарам бузувчи машина, 17 та туннел ковлаш механизми, 40 та қуритиш-тозалаш цехи, 7730 та брезент, 1186 та ғарамлаш майдончаси бекаму кўст шайланди.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Уйчи туманидаги А. Мўминов номли жамоа хўжалигида пахта, ғалла қатори боғдорчилик ҳам кенг ривожланган. Миришкорлар ҳар йили эл дастурхонига 97 тонна мева, 150 тонна узум етказиб берадилар.

Суратда: тажрибали миришкор Каромат Эгамбердиева узумзорда.

Турғун МАҲКАМЗОДА олган сурат.

Қишлов сўроғи · *Қишлов сўроғи*

ШОЯД ҚЎШНИ ИБРАТ БЎЛСА...

Жомбой ва Тойлоқ туманлари қўшнидек жойлашган бўлиб, шароити деярли бир хил. Лекин чорва қишлови учун озуқа жамғаришда икки туманда икки хил манзарани кўриш мумкин. Жомбойда бу масалага эътиборсизлик, юзакичилик билан қаралаётганлиги сабабли ҳозиргача зарур бўлган озуқанинг ярми жамғарилди, холос. Туманнинг баъзи хўжаликларида эса аҳвол ниҳоятда қониқарсиз.

Туманда қиш учун 38.215 тонна дағал хашак жамғарилиши лозим. Бу кўрсаткич ҳозиргача атиги 47 фоизга бажарилди, холос. Тўғри, Низаматов номли, Жомбой, Навоий номли хўжаликларда бу борада аҳвол бироз яхши. Мазкур жамоаларнинг чорвачиликка мутасадди бўлган раҳбарлари, мутахассислар зиммаларидаги масъулиятни тўғри тушуниб, имконият, техника ва бошқа зарур воситалардан оқилона фойдаланмоқдалар. Натижада, шу кунгача қишга етарли миқдорда озуқа жамғарилди.

Лекин аксарият хўжаликларда аҳвол талабга жавоб бермайди. Ҳозиргача Бозоров номли хўжаликда зарур бўлган дағал хашакнинг атиги саккиз фоизи, «Самарқанд» хўжалигида 28 фоизи, «Ҳақиқат», «Оқ олтин» хўжаликларида 35 фоизи, «Ўзбекистон»да 34 фоизи, «Гулистон»да 40 фоизи тайёрланди. Мазкур жамоалардаги чорвачиликка масъул бўлган кишилар ўз вазифасига эътиборсизлик, юзакичилик билан қарашмоқда. Акс ҳолда бундай аҳвол юзага келмаган бўларди.

Жомбой тумани деҳқонлари ғалла етиштиришда катта тажрибага эга. Улар ҳар йили топшириқни ортиғи билан уддалаб келмоқдалар. Ҳосилдорлик йилдан-йилга ошиб, дон етиштириш кўпайиб бормоқда. Жорий йилда ҳам улар зиммаларидаги топшириқни ошириб бажардилар. Сомон ҳам мўл бўлди. Лекин баъзи хўжаликларда у ҳам етарлича тайёрланмади. Бундай жамоалар жумласига Бозоров номли, «Самарқанд», Охунбобоев номли, «Оқ олтин», Қурбонов номли, «Ҳақиқат» хўжаликларини киритиш мумкин. Сомонни даладан ташиб келтириш учун вақтида иш кучи, техника ажратилмади. Хуллас, вақт бой берилди.

Айни пайтда туманда 20 та ферма бўлиб, улар мулкчиликнинг турли шаклларида иш юритмоқда. Масалан, иккитаси ҳиссадорлик жамиятига айлантирилиб, бештаси тадбиркорларга ким ошди савдосида сотилган. Қолган фермалар эса хўжаликлар ихтиёрида. Лекин иш юритишидан қатъий назар барча жамоаларда қиш учун етарлича озуқа жамғарилиши зарур. Сабаби қиш чорвадор учун синов мавсуми. Етарли миқдорда озуқа етиштирилсагина маҳсулот олиш камаймайди, моллар бош сони сақланиб қолинади. Буни тармоқда меҳнат қилаётган ҳар бир кишининг унутишга ҳаққи йўқ. Шу ерда яна бир ҳақиқатни эслатиб ўтишни лозим деб ҳисоблаймиз. Мулк шаклидан қатъий назар, чорвачилик тармоғи, унда иқтисодий ислоҳотларнинг жорий қилиниши устидан туман раҳбарлари масъулдирлар.

Тойлоқ туманида умуман бошқача аҳволни кўриш мумкин. Қиш учун 16.053 тонна дағал хашак тайёрланиши зарур. Ҳозир унинг қарийб 12 минг тоннаси жамғарилди. Бу борадаги топшириқ қарийб 75 фоизга уддаланди. Қишга етадиган даражада озуқа жамғариш учун ҳамма имконият мавжуд. Айни пайтда ҳам бу иш қизғин давом этаяпти. Шу билан бирга 400 гектар ерда дон учун экилган маккажўхори бўлиб, унинг поясидан ҳам озуқа олинади. 677 гектар ерда макка силос учун ўстириляпти. Бундан 14 минг тонна силос олиш режалаштирилган.

Тумандаги С. Айний номли, «Соҳибкор», Улуғбек номли, «Қўшчинор», «Боғизоғон» хўжаликларида бу борадаги режа 85-90 фоиз даражасида бажарилган. Айни пайтда мазкур жамоаларда сафарбарлик бўшаштирилгани йўқ. Чорвадорлар талаб қилинган миқдордан ортиқ озуқа жамғариш учун бор имкониятларни ишга солишяпти.

Тармоқда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ўз самарасини бермоқда. Моллар бош сонини камайтирмаслик, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш асосий мақсад қилиб қўйилган. Фермалар мулкчиликнинг турли шаклларида иш юритмоқда. Бир неча хўжалик ҳиссадорлик жамияти асосида, биттаси хусусий, қолганлари хўжаликлар тасарруфида фаолият кўрсатмоқда. Муҳими, фермаларда гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Ўтган йили туман бўйича ҳар бир сигирдан 3221 килограммдан сут соғиб олинди. Айни пайтда ҳар бир говмиш кунига 8-9 литр сут бермоқда. Баъзи фермаларда бу кўрсаткич янада юқори.

Жомбой ва Тойлоқ туманларидаги аҳволни солиштириб, шундай хулосага келиш мумкинки, тармоққа эътибор кучайтирилса, бор имконият, куч ишга солинса яхши натижаларга эришиш тайин. Шу боис ҳам жомбойликлар қўшнидан ибрат олиб ишга жалал киришишлари лозим. Вақт кутиб турмайди. Кузнинг ғанимат дамларидан фойдаланиш зарур. Акс ҳолда эртага кеч бўлади.

Ҳ. КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

МОЛГА КЎРПА ЁПАСИЗМИ?

ЧИНОЗ наслчилик жамоа хўжалиги чорвачилик тармоқларига наслдор моллар етиштириб беришга ихтисослашган. Айни вақтда унинг ихтиёрида 1934 бош қорамол бўлиб, шундан 851 бошини соғин сигирлар ташкил этади. Жорий йилнинг ўтган олти ойи давомида жамоа давлатга 220 тонна гўшт етказиб бериб, режани уддалади. Бузоқ олиш режаси ҳам бажарилди. Аммо сут бўйича топшириқ бажарилмай қолди. Шу кунларда хўжалик чорвадорлари олдида ўта масъулиятли вазифалар турибди. Улар жумласига қишловга пухта ҳозирлик кўриш, мавсумни муваффақиятли ўтказиш ҳам киради. Ҳозирга қадар шу мақсадда 875 тонна беда, 475 тонна сомон, 30 тонна табиий пичан ва 1536 тонна силос тайёрланди. 1836 тонна сенаж бостирилди. Яна 40 гектар ерда озуқабоп лавлаги етиштирилмоқда.

Лекин жамғарилган бу озуқа миқдори қишловни муваффақиятли ўтказиш учун кифоя эмас. Энг муҳими асосий озуқа - ем тайёрлашга мутлақо эришилмаган. Хўжалик бошқаруви асосий эътиборни озуқа жамғаришга қаратгани ҳолда молхоналарни мавсумга ҳозирлашни кечиктириб юбормоқда. Биз баъзи фермаларни кўздан кечирганимизда ҳали таъмирлаш ишлари умуман бошланмаганлигини кўрдик.

3-бўлимга қарашли фермада асосан сутдан чиқарилган ёш моллар парвариш қилинади. Мавжуд ҳар иккала бинода ҳам бир талай ишлар бўлишига қарамасдан таъмирлашга киришилмаган. Еритиш ва молларни суғориш тармоқлари эскириб, бутунлай яроқсиз ҳолга келган. Том устидаги шиферлар синиб, айрим жойлари очилиб ётибди.

Молбоқар Газис Улдоновнинг таъкидлашича, жамоада унумли меҳнат қилиш учун етарлича шарт-шароит яратиб берилмаган. Дам олиш хоналари йўқ. Кўпдан буён иссиқ овқат ташкил этилмаётганлиги туфайли чорвадорлар тушлик учун уйларига бориб келишади.

Бесемгул Жўлтаева бошқараётган бўлимда ҳам қишловга ҳозирлик қониқарсиз аҳволда. Хўжаликнинг энг катта сут-товар фермаси мана шу бўлимда эканлигига қарамасдан мавсумга тайёргарлик кўрилмаган. Биз бўлим бошқарувчисини хонасидан топмадик. Айтишларича, далага кетган эмиш. Дарвозадан ичкарига қадам қўйиш билан турли тартибсизликларни кўрасиз. Фермага кириш йўлагини ахлат босиб ётибди. Дон дарахтлар қаровсиз қолганидан уларнинг шох-шаббалари йўлакни тўсиб қўйган. Табиийки, бу ердан чорвадор ва раҳбарлар ҳар куни кириб-чиқишади. Шох-шаббалар остидан энгашиб ўтиш наҳотки ҳеч кимнинг ғашига тегмаса? Бу ерда ҳам мавжуд молхоналар таъмир талаб, биноларнинг сувоқлари кўчиб ётибди. Еритиш тармоқлари издан чиққан. Молларни суғоришга мўлжалланган махсус қувурлар бутунлай яроқсиз аҳволда. Айрим дераза ўринларида ойна у ёқда турсин ҳатто роми ҳам йўқ. Иссиқ овқат ташкил этилмаганлиги туфайли чорвадорлар бу ерда ҳам уйларига қатнашар экан.

Хўжалик бошқаруви раиси Тўлаган Омаров чорвачилик соҳаси бўйича фан номзоди унвонига эга. Шундай бўла туриб, жамоада қишловга ҳозирлик кўришдаги сусткашлик ажабланарли ҳол. Ҳамма фермаларда меҳнат қилиш шароитини яхшилаш, чорвадорларга зарур имкониятни яратиб бериш лозим. Вақт ғанимат, қиш бўсағада турибди. Ҳозирги илиқ-иссиқ кунлар қадрига етиб, фурсатдан оқилона фойдаланиб қолмоқ даркор.

Иброҳим ТОШЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

КУЗГИ ДОН — ЮКСАК ХИРМОН

Усмон Юсупов туманидаги «Миришкор» жамоа хўжалиги соҳибкорлари кузги дон экишни жадал суратлар билан бошлаб юбордилар. Хўжалик бу йил 1350 гектар майдонда кузги дон экишни режалаштирган. Шунга кўра, мавсумга тайёргарлик ишлари ҳам тўла амалга оширилди. Барча ерлар шудгорланиб, озиқлантирилди ҳамда экишга тахт қилиб қўйилди.

Айниқса, экиш техникасининг тайёргарлигига алоҳида эътибор берилди. Чунончи, 23 та трактор, 5 та сеялка ҳар томонлама пухта таъмирланиб, тартибга келтирилди. Рашид Хоназаров, Рустам Чориев, Аваз Соатов, Абдураҳмон Аминов, Баҳодир, Итолмас Чориевларнинг бу ишда ҳиссаси катта бўлди.

Шу кунларда экиш ишлари уюшқоқлик билан бораяпти. Ғаллакорларга барча шарт-шароит яратилган. Дала шийпонларида иссиқ овқат, чой ташкил этилган. Миришкорлар кузги дон экишни тез ва соз якунлашни режалаштирганлар.

Файзулла ЭШҚУЛОВ.

ИККИ МУҲИМ ҲУЖЖАТ: УНГА ҚАНДАЙ АМАЛ ҚИЛИНМОҚДА?

Дони борни нони бор деб бежиз айтилмаган. Республикамиз мустақилликка эришгач, пахта яккаҳокимлигига барҳам берилиб ғалла экиладиган майдонлар кенгайяпти. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 24 майдаги «1996 йилги бошоқли экинлар дон ҳосилини йиғиштириб олиш ва тайёрлашнинг ташкилий ва иқтисодий масалалари тўғрисида»ги ва 1996 йил 22 августдаги «Пахта йиғим-терим мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорларида белгиланган вазифалар жойлардаги маҳаллий ҳокимият идоралари, тегишли ташкилотлар, хўжаликлар томонидан қандай бажарилмоқда? Бу масала вилоят прокуратурасининг доимий назоратида.

Вилоят прокуратураси ходимлари томонидан 1996 йилги бошоқли экинлар ҳосилини экиш, уни пайхонгарчиликдан асраш, етиштирилган бошоқли экинлар ҳосилини йиғиштириш, ташиш, давлатга сотиш ва ғаллани сақлаш билан боғлиқ жами 82 марта текширишларда аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этишлик бўйича туман ҳокимликларига 14 та ахборот, хўжалик, дон қабул қилиш корхоналари раҳбарларига 75 та тақдимномалар киритилди. Қонун бузилишига йўл қўйган 41 нафар фуқароларни интизомий жавобгарликка тортишлик раҳбарлардан сўралди.

Етиштирилган ғаллани нест-нобудгарчиликсиз йиғиштирилишини таъминламаган 53 нафар мансабдор шахслар прокурорларнинг расмий ҳужжати билан такрорий қонун бузилишига йўл қўймаслик юзасидан огоҳлантирилди.

Донни сақлаш юзасидан ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлган раҳбарлар номига 18 та амрномалар берилиб, зудлик билан қонун бузилишини бартараф этишлик талаб қилинди.

Ғаллани экилишидан тортиб то уни омборларда сақлашга топширилгунгача хўжаликларга мулкий зарар етказган 50 нафар фуқаролардан хўжаликлар фойдасига 27636 сўм ундириш ҳақида судларга 42 та даъво аризалари юборилди. Бошоқли экинларни йиғиштиришда банд бўлган ишчи-хизматчилар билан 120 та суҳбат ва тушунтиришлар олиб борилди.

Инсон, иймон, қонун

Нафсининг куйига тушган, эл-юрт ризқига чанг солган айрим кимсалар сири фош этилди. Уйчи туманидаги Бобур номли жамоа хўжалигининг мироби Жамолиддин Расулов дон сақлашга масъул бўла туриб, 220 килограмм ишлаб чиқариш нархи 770 сўмлик буғдойни хирмондан олиб кетиб, талон-тарож қилган.

Комилжон Мамадалиев қўшни Андижон вилоятидаги Чинобод қишлоғида яшайди. У Норин туманидаги «Хўжаобод» жамоа хўжалигининг пудратчисини буғдойзоридан 0,07 сотих ердаги ғаллани ўриб, яширин равишда ўғирлаб кетаётганида ушланган. У ўзининг жиноий ҳаракати билан хўжаликка 1354 сўм зарар етказган.

Фуқаро Тўхтасин Тўйчибоев Уйчи туман Улуғбек номли жамоа хўжалигидан 8 гектар ер олиб, 40 минг килограмм буғдой етиштириб беришга шартнома тузган. У шартномадаги режани 37910 килограммга бажарган ҳолда қолган 1315 килограмм буғдойни жамоа хўжалиги омборига топширмай яширин равишда уйга тушириб олган. Тўйчибоев томонидан ўзлаштирилган буғдой хўжаликка қайтарилган.

Айрим жойларда масъулиятсизлик оқибатида ғалла нобуд бўлиши ҳолларига йўл қўйилди.

Норин тумани «Тошкент» жамоа хўжалигининг Миролим Арслонов бошлиқ бригадани 4 гектарлик ўрилган буғдой майдонида ҳар бир квадрат метрда 15 та бошоқ қолиб кетган. Бу гектарига 90 килограммни ташкил этади. Майдонда 360 килограмм, 1250 сўмлик буғдой қолиб кетиб, ҳосил нобудгарчилигига йўл қўйилган. Бригада бошлиғи моддий жавобгарликка тортилиб уни ҳисобидан 1250 сўм хўжалик фойдасига ундиришлик юзасидан судга даъво ариза юборилди.

Дон тайёрлашда нобудгарчилик ва ташмачиликка йўл қўйганлар орасида раҳбарлар борлиги жуда аянчлидир.

Чустдаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Болтабой Умаров, хўжаликнинг бош агрономи вазифасида ишлаб келган Абдурашид Умаровлар томонидан 1996 йилда бошоқли дон экинларини режаси 430 гектар белгиланиб шунча гектарга буғдой экилган деб ҳисоботларда кўрсатилса-да, аслида 471 гектарга буғдой экилган. 41 гектар майдонга экилган ғалла ҳисобдан яшириб қолинган. Қилмишлари сири очилгач, бу икки раҳбар эл орасида юзлари шувит бўлди.

Мингбулоқ туманидаги А. Навоий номли жамоа хўжалигининг аъзоси Мамадали Жайхонбоев буғдойзордаги хирмондан 325 килограмм донни ўғирлаб, шу жамоа хўжалигида пудратчи бўлиб ишловчи Турдихон Тўхтабоев уйига олиб бориб яшириб қўйган.

Шунингдек, Умиджон Жўраев Мингбулоқ тумани «Гулистон» жамоа хўжалигида ишлаб келгани ҳолда ўзига ишониб топширилган жамоа хўжалиги бригадасининг буғдойзордан 200 килограмм донни талон-тарож қилганлиги аниқланди.

Бугун вилоятда барчанинг ўрни пахтазорда. Пешона тери эвазига етиштирилган оқ олтинимизни беками кўст, нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш, муқаддас вазифа, уни ташиш ва сақлашда қонун талабларига амал қилишни таъминлаш, ҳисоботларга қўшиб ёзиш ҳамда бошқа суъиистеъмолликларни олдини олишга қаратилган қонунларни бажарилишини таъминлаш мақсадида прокуратуранинг тезкор ходимлари раҳбарлигида вилоят ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекцияси, ёнғинга қарши кураш бўлими, стандарт метрология ва сертификациялаш маркази мутахассисларидан иборат текшириш гуруҳлари ташкил қилинди. Улар асосий эътиборни пахтани териш, ташиш, сақлаш, йиғим-терим ишларида банд бўлганлар билан иш ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қилиниши, хирмон ва пунктларни қўриқланиши, ёнғинга қарши кураш ҳолати, молиявий жавобгарлик ҳақида тузилган шартномаларни мавжудлиги, пахта терадиган комбайнлар, пахтани ташийдиган транспорт воситаларини техник созлиги, ўлчов бирликларини давлат стандарти кўригидан ўтказилганлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш идоралари бўйича олиб борилаётган ишларни қонунга мувофиқлигига қаратишмоқда. Бир қатор жойларда пахта йиғим-теримига раҳбарлик қилувчи штабларга ноҳаққоний маълумотлар топшириш ҳоллар юз беряпти. Айниқса, қишлоқ хўжалиги техникасини созлиги масаласида ноаниқликлар мавжуд. Чунончи, вилоят давлат техника назорати ва ДАН ходимлари томонидан мавсумий техникани таъмирлаш жараёнида 150 дан ортиқ техника носозлиги аниқланди.

Чортоқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалигида ўтказилган текширишда 41 та тракторлардан 7 таси, 28 та автомобиллардан 5 таси, 3 та пахта сақлагичдан 2 таси мавсумга тайёр эмаслиги, Мингбулоқ туманидаги «Гигант» жамоа хўжалигида 25 та пахта териш машинасидан 17 таси тайёр деб кўрсатилса-да, 2 таси бузуқлиги, 50 та трактор прицепидан 5 таси сифатсизлиги «Гулбоғ» жамоа хўжалигида 71 та пахта териш машинаси бўлиб, текшириш кунига 33 таси таъмирланганлиги, шундан ҳам 4 таси сифатсизлиги маълум бўлди. Тўрақўрғон туманидаги «Узбекистон» жамоа хўжалигида 22 та транспорт тракторларидан 11 таси, 44 та прицепдан 24 таси, иккита пахта юклагичдан биттаси, 8 та кўсак чувиш машиналари таъмирланмаган. Косонсой туманидаги хўжаликларда 51 та пахта териш машиналаридан 12 таси мавсумга тайёр, холос.

Айрим жойларда теримчиларга шарт-шароит яратилмаган. Унлаб шийпонларда тоза ичимлик суви йўқлиги боисидан теримчилар қийналишяпти. Тўрақўрғон туманидаги «Узбекистон» жамоа хўжалиги 2-бригадасида ёғ йўқлиги сабабли мавсум бошидан буён иссиқ овқат тайёрланмайди. Айрим дала шийпонларида дам олиш хоналари ифлос, ойналари йўқ, ёритилмаган, полослар солинмаган.

Мавсумга тайёргарликни аҳволи Поп туманидаги «Найман» пахта тайёрлаш пунктида текширилганда ўлчов жиҳозлари 1996 йил давлат назорат кўригидан ўтказилмаганлиги, 24 та пахта ғарамлаш майдончасидан 9 тасигина асфальтланганлиги, 96 та брезентдан 30 таси тайёрланганлиги, ғарамлаш майдончалари ёритиш ускуналари билан таъминланмаганлиги, ёнғинга қарши ўт ўчириш воситалари билан тўлиқ таъминламаганлиги маълум бўлди.

Шу йилнинг 10 сентябрига қадар пахта териш техникасини тўлиқ тайёр ҳолга келтириш лозим эди. Шу жумладан, машиналарни тракторларга тиркаш, юклаш, транспортда ташиш воситаларини тайёрлаш, пахта териш ва ташиш механизмларини, уларга хизмат кўрсатадиган тузатиш устахоналарини тахтлаш, ҳар бир пахта терим машинасини ишга қўйишнинг техникавий талабларига мувофиқ уларни тегишли далолатнома расмийлаштирилган ҳолда комиссия томонидан қабул қилишни ташкил этиш вазифаси қўйилган. Шунга қарамай, ушбу масъулиятли ишга пахта теримига тайёргарликни кўрадиган мутасадди корхоналар, вилоят қишлоқ хўжалик таъминот-тузатиш корхонаси ва унинг тумандаги бўлимлари қишлоқ хўжалик техникасини зарур эҳтиёт қисмлар билан таъминлашдек муҳим вазифани бажаришда масъулиятсизликка йўл қўйганлар.

Вазирлар Маҳкамасининг юқоридаги қарори талабига кўра, қишлоқ аҳолисини ва пахта терими қатнашчиларини энг зарур озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, теримда бўлган ходимларга тиббий хизмат кўрсатиш чора-тадбирларини белгилаш вазифаси жойлардаги раҳбарлар ва соғлиқни сақлаш бўлимларига юклатилган бўлса-да, туманлардаги масъул шахслар бу борада етарли иш ташкил этмаганлар.

Аниқланган қонунбузилиши ва масъулиятсизлик ҳолатларини бартараф этишлик бўйича барча прокурорлар томонидан туман хокимларига 6 та ахборот, хўжалик органлари раҳбарларига 18 та таклифнома киритиб, 15 нафар мансабдор шахсларни интизомий жавобгарлик масаласини кўриб чиқиш талаб қилинди.

Қонунбузилиши ҳолатини зудлик билан бартараф этишлик учун раҳбарлар номига 4 та амрнома юборилиб, 9 нафар раҳбарлар қонунбузилишига йўл қўймаслик юзасидан расмий ҳолатда огоҳлантирилган. Терим-йиғим техникаси ва бошқа асбоб-ускуналарни таъмирланишида қонунбузилишига йўл қўйган 20 нафар мансабдор шахслар прокурорлар қарорлари билан маъмурий жавобгарликка тортилди.

Поп туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалигини аъзолари Ш. Турсунов, И. Мамарасуловларга қарашли 5 бош қорамоллар пахтани пайҳон қилганлиги учун мол эгаларидан етказилган 2700 сўм мулкий зарарни ундиришлик учун судга фуқаровий иш юборилди. Айримлар ҳукумат қарори моҳиятини ҳамон англаб етмай, уни амалга оширишда масъулиятсизликка йўл қўймоқдалар.

Масалан, Чуст тумани 2-сонли ўрта махсус ҳунар техника билим юрти ўқувчи-ишчи ходимларига 23 сентябрга қадар териб топширилган пахта учун иш ҳақи тўланмаган. Бу билан бош ҳисобчи Ш. Парпиев тўлов интизоми ва ҳукумат қарори талабларини қўпол бузган. Фуқароларниг қонуний манфаатларига, зиён келтирилгани учун билим юрти директори ва бош ҳисобчи расмий огоҳлантирилди.

Москва жамоа хўжалигида 1996 йил 23 сентябргача йиғим-терим қатнашчилари ва ҳашарчиларга ҳақ тўлаш учун 134 минг сўм нақд пул олинган бўлиб, 4620 сўми бошқа мақсадга сарфланган. 10012 сўми эса тарқатилмаган. Бош ҳисобчи А. Раҳматуллаев, хўжалик раиси Э. Мадалиев касса интизомига риоя этилишини назорат қилмай тўлов интизоми бузилишига йўл қўйган. Бу ҳаракати билан улар Узбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 175 моддаси ва 3 қисмида кўрсатилган ҳуқуқбузарликни содир этган. Шунга кўра маъмурий иш қўзғатилди.

Қонун барча учун баробар. Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда қонунчиликка риоя қилиш ғоят муҳимлигини ҳеч кимнинг унутишга ҳаққи йўқ.

Баҳодир САИДОВ,
Наманган вилоят прокуратураси умумий назорат бўлими бошлиғи, адлия кичик маслаҳатчиси.

Балиқчилик

КЎЛДАГИ БОЙЛИК

Хўжаликнинг Қизилқум массивида 5 гектарлик балиқчилик ёрдамчи хўжалиги ташкил этилганини эшитиб ўша томонга бориш истагини билдирдик. Хўжалик раҳбари С. Мадғозиев «ўзим ҳам таклиф этмоқчи бўлиб турувдим», деди. Машинага ўтириб йўлга тушдик. Дала йўлидан ўтиб, машина кўл яқинида тўхтади.

— Мана, сиз айтган жойга ҳам етиб келдик, — деди раис. Яқинроқ бордик. Кўл бир текис мавжланади. Келтирилган емни бир киши қайиққа юклаб балиқларга сочмоқчи эди. У бизни кўрди-да, қайиқни қирғоққа бурди.

— Балиқчилик ёрдамчи хўжалигимиз бошлиғи Исмоилжон Отабоев, — таништирди ҳамроҳим қайиқдан тушаётган ўрта бўйли, оқ-сариқдан келган, очиқ чеҳрали кишига ишора қилиб. Салом-алик, ҳорма-бор бўлдан сўнг суҳбатимиз у ерда олиб борилаётган ишлар хусусида бўлди.

— Асли касбим балиқчи, — деди Исмоилжон Отабоев. — Илгари Андижон вилояти Комсомолобод туманидаги балиқчилик хўжалигида ишлар эдим. Бир куни Охунбобоев туманидаги «Пахтакор» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси С. Мадғозиев хўжалигимизга меҳмон бўлиб борди-ю, у ердаги ишларни кўриб, бизда ҳам балиқчилик хўжалиги ташкил қилишда ёрдам берасиз, деб қўярда-қўймай мени шу ерга олиб келди.1994 йили 5 гектарлик ҳовуз ташкил қилинди. Биринчи ҳосил яхши бўлди. 1995 йилни ҳам яхши кўрсаткичлар билан якунладик. Жорий йилда эл дастурхонига 3,5 тонна луқмаи ҳолол тортиқ этиш.

У кўлга тикилиб турди-да, сўнг гапида давом этди:

— Ҳозирги кунда балиқчилик хўжаликлари анчагина. Балиқни яхши боқсанг, тез етилади, бермасанг ҳеч нарса олмайсан. Республикамизда балиқчилик хўжаликларини оталиққа оладиган бирор бир ташкилот тузилса, айни муддао бўлар эди. Чунки бу ташкилот бизга озуқадан ёрдам бериб турса, ҳаш-паш дегунча республакада балиқчилик ривож топган бўлар эди. Буни мутасадди ташкилотлар раҳбарлари ўйлаб кўришса яхши бўлар эди. Балиқ ва балиқ маҳсулотларидан тайёрланган таомлар инсон учун ғоят фойдали экани барчага яхши аён.

Дарҳақиқат, балиқчилик ёрдамчи хўжалиги бошлиғи Исмоилжон Отабоев кўтараётган муаммо жуда ўринли. Чунки балиқни истеъмол холига келтириш учун кўп вақт кетмайди. Беш-олти ойдаёқ у етилади. Бошқа ноз-неъматлар қатори балиқ ҳам ўзимиздан чиққанига, серобгарчилик бўлганига нима етсин!

А. ТЎХТАСИНОВ,
Охунбобоев тумани.

«ЎЗДЭУАВТО» МАШИНАЛАРИ ЭКСПОРТ ҚИЛИНМОҚДА

Асакада «УзДЭУавто» автомобилсозлик заводида ишлаб чиқарилган енгил автомобилларнинг экспорт қилинишига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Экспорт қилинаётган дастлабки машиналар Россия Федерацияси пойтахтига жўнатилди.

Йиғилишда сўзга чиққан республика «Узавтосаноат» уюшмаси, вилоят ва шаҳар ҳокимлиги, «ЎзДЭУавто» акционерлик жамияти раҳбарлари Асака шаҳридаги «УзДЭУавто» қўшма корхонаси ишлаб чиқараётган автомашиналар сифатига мутахассислар ва Узбекистон аҳолисигина эмас, хорижлик мутахассислар ҳам ижобий баҳо бераётганини алоҳида таъкидлашди. Москвадаги «Логоваз» акционерлик жамиятининг «Тико» ва «Нексия» автомобилларига берган катта буюртмаси ҳам буни яна бир бор тасдиқлайди. Мазкур акционерлик жамияти вакиллари автомобиль билан савдо қилиш соҳасида устаси фаранг, улар бу борада 27 мамлакат автомобилсозлари билан алоқа қилади. Бироқ бу гал улар барча кўрсаткичлари билан россиялик бизнесмен ва автомобиль ишқибозлари талабларини қондирадиган «ЎзДЭУавто» машиналарини танлашди.

320 та «Нексия» ва «Тико» автомобили юкланган поезд «УзДЭУавто»нинг махсус юк ортиш майдонидан Москвага қараб йўл олди. Тез кунларда «Логоваз» га яна 800 та машина юборилиши мўлжалланмоқда. «Нексия» ва «Тико» автомобилларини сотиб олишга қизиқиш билдираётган Беларус республикасига ҳам кейинчалик машиналар жўнатилади.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири

1996 — Амир Темур йили

Шоир ва таржимон Олимжон Бўриевнинг «Амир Темур» шеърий романи буюк Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи ташкилий қўмитаси илмий-бадиий кенгаши қарори билан нашрга тавсия этилган. Қуйида муштарийлар ҳукмига маснавий жанрда ёзилган мазкур асардан парча эълон қилинмоқда.

ЮЗМА — ЮЗ

Кенг ва узун эди Дарбанднинг йўли,
Иккита тоғ эди ўнги ва сўли.
Бор эди ўртада битта дарвоза ,
У ҳақда ҳар ёнга кетган овоза.
Дарвоза мустаҳкам ёпилгани чоқ,
Уни очолмасди ҳеч кимса мутлоқ.
Яна атрофида силсила тоғлар,
Ўрмонзору яйлоқ, қайнар булоқлар.
Боши кўкка етиб баланд муҳташам,
Оёғи заминда бўлганди, маҳкам.
Ғаним лашкарлари Самарқанд тараф,
Дарбандни тўсишиб турдилар қараб.
Дарбандга Темурхон киргани замон,
Ишга тушар эди, пистирма, қопқон.
Ағёр ниятини Темурбек билди,
Ва лекин ўзи ҳам бир макр қилди.
Ўзга тарафида Дарбанднинг Темур,
Турарди ғанимни титратиб мағрур.
Кеч кириб кўзларга кўринмай қора,
Қора тун зулмати ошиб тобора.
Темур маҳфий йўлдан бошлаб лашкарин,
Тунда кесиб ўтди Дарбанд камарин.
Ҳар битта сарбозга бўлсин деб аён,
Темур режасини айлади баён:
«Отларни етаклаб борамиз секин,
Бу йўлни билмагай қушлар ҳам лекин.
Ёвнинг орқасига ўтиб оламиз,
Тўсатдан сездирмай қирон соламиз.
Уйқуда ётганда шабохун солиб,
Ҳисобсиз лашкардан келамиз ғолиб».
Темур ва лашкари айлаб таваккал,
Юрди ўнқир-чўнқир йўллардан жадал.
Бу олам азалдан эрур жафокор,
Қанча кенг бўлмасин охир келар тор.
Душманнинг ортига ўтишган маҳал,
Қуёш нурларидан таратди зарҳал.
Темур лашкарлари даҳшатда қотди,
Ёвга етмасидан чунки тонг отди.
Барчасин ўйидан ўтди бир фикр,
Мен ҳам тахмин ила айлагум зикр:
«Ўзимизни этдик ўзимиз ҳалок,
Солди бошимизга бу ғамни афлок».
Ва Темур даҳода босди ўзини,
Мухтасар айлади айтар сўзини:
«Ёвга яқин бориб тушинглар отдан,
Ҳордиқ, чиқарингиз гўё қанотдан».
Ёв бу пайт отларга эгарин уриб,
Жўнашга шай эди ўрнидан туриб.
Темур одамлари отларин қўйиб,
Улашди анча дам бемалол тўйиб.
Агар бахт саодат кўргузса жамол,
Сенга етказолмас ҳеч кимса завол.
Омад -ла, овлагил анқо қушини,
Бермагил ғанимга кўнгил хушини.
Жавзо юлдузи деб нидо чиқаргил,
У сенинг бахтингдир изидан боргил.
Чарчасанг ором ол кетиб уйқуга,
Берилма ҳеч маҳал ғаму қутқуга.
Душман қўшинлари кўрганда алҳол,
Бирор қисмимиз деб айлади хаёл.
Темур навкарлари дамини олиб,
Ғанимлар ортидан кейин от солиб.
Тўсатдан санчдилар найзаю ханжар,
Бошланди ғанимга қазою қадар.
Курашда енгилиб, бўлиб пушаймон,
Ҳусайн Балхга қочиб сақлаб қолди жон.
Тамоман ажралиб мулку молидан,
Қолди маломатга бу аҳволидан.
Темур ғозийларча бошлади юриш,
Ғанимлар йўлида бермади туриш...

Олимжон БЎРИЕВ.

Оппоқ халат кийган шифокорлар нажот фаришталарига ўхшайдилар. Негаки, улар қадам босган хонадондан қайғу-ташвиш чекинади, кўнгиллар эса равшан тортиб, ширин сўзларию беминнат муолажаларидан тан сиҳат топади. Зиёдахон Холбекова ҳам беморлар қалбига ўз иқтидори, билими билан ишонч чироғини ёққан шифокорлардан. У чорак асрдан бери ўз касбини эъзозлаб келмоқда. Олий тоифали шифокор айни кунда Фарғона вилояти сил касалликлари шифохонасининг бўлим мудири сифатида фаолият кўрсатмоқда.

СУРАТДА: (чапдан) З. Холбекова даволовчи врач Эъзозхон Қосимова билан.

Умарали ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

«ОҚ ОЛТИН — 96» ТАНЛОВИГА МАРҲАМАТ

Шу кунларда мустақил мамлакатимизнинг барча минтақаларида пахта йиғим-терими тобора қизимоқда, Дефоляция сифатли ўтказилиб, ғўза барги яхши тўкилган, пахта қийғос очилган пайкалларда зангори кемалар ҳам жавлон ураяпти. Ҳосил йиғим-терими барча тармоқ ходимлари сингари пахтакорлар учун ҳам энг масъулиятли, долзарб палла ҳисобланади. Шу мавсумда йил — ўн икки ой мобайнида пешона тери тўкиб, қилинган фидокорона меҳнат натижаси кўзга ташланади. Юқори самарадорликка эришиш кўп жиҳатдан йиғим-терим мавсумининг уюшқоқлик билан ўтказилишига, сафарбарлик таъминланишига боғлиқ. Шуни ҳисобга олиб «Қишлоқ ҳаёти» газетаси таҳрир ҳайъати пахтакорлар ва уларга елкадош бўлган соҳалар намоёндаларининг йиғим-терим давридаги фидокорона меҳнатини, қийинчиликларни бартараф этиш йўлидаги изланишларини тўлақонли, бадиий жиҳатдан жозибали ёритиш мақсадида энг яхши очерклар, туркум мақолалар, лавҳалар, репортажлар ва сермазмун фотосуратлар учун ижодий танлов ўтказишга ҳамда унинг ғолибларини рағбатлаштиришга қарор қилди. Танлов учун қуйидаги пул мукофотлари таъсис этилди:

I ўрин учун — 5 минг сўм;
II ўрин учун — 3 минг сўм;
III ўрин учун — 2 минг сўм.

Ижодий танлов пахта йиғим-терими мавсуми тугаганидан сўнг якунланади. Ёзувчилар, журналистлар, фотомухбирлар ва бошқа ижодкорларни танловда фаол қатнашишга даъват этамиз.

— Серган бўлма, сўзни керакли пайтдагина гапир, агар маст бўлсанг, умуман гапирмасликка ҳаракат қил. Умрингнинг қадрини билсанг ва уни хуш ўтказишни истасанг, шароб-ароқлардан асло ичма. Бирорта олим ёки улуғ одам ёнида ўтирганингда улардан аввал туришга урин. Умуман ёлғиз бўлганингда ҳам эрта туришга урин.

Икки нарса борки, улар одамнинг руҳига қувват беради. Бири-саёҳат ва бошқаси эса олим кишиларнинг суҳбати. Қуйидаги нарсалар эса кўзга зиё бағишлайди ва унинг нурини ўткир қилади: чиройли юз, оқар сув, ям-яшил сабзалар ва хушхат китоб.

«Ишорат рисоласи»да шундай дейилади. «Доимо олдингда қоғоз қалам бўлсин, ўзинг эса тафаккурда бўл, фикрлашдан ақлинг саломат бўлади, илму ҳикматнинг эса эшиги очилади!»

ҲАКИМЛАР ДЕЙДИКИ...

Фурсат ғамин, умр эса ўткинчи, уни хуш ўтказиш тадбирини қил ва атрофни сайр эт. Ҳакимлар қуйидаги тўрт нарса кишининг юрагини бақувват қилади дейишади: дунёни томоша қилиш, мақсадга етиш учун курашиш, халол нон топиб ейиш, улуғ одамни хизматини қилиш. Қуйидаги саккиз нарса эса инсон саломатлигига саломатлик қўшади: соғлом тан билан сафар қилиш, баҳорда боғларни сайр қилиш, семиз ва ювош отга миниб чопиш, озода кийиниб юриш, хушфеъл ва чиройли хотинга эга бўлиш, баҳорда содиқ дўстлар билан учрашиш, мўътадил ҳавода олимлар суҳбатидан баҳраманд бўлиш, қадимдан қолган асори антиқаларни томоша қилиш.

Билингки, тўрт нарса кишини саломат тутади ва ҳамиша яхши кайфият бағишлайди: кам ейиш, кам сўзлаш, ҳалол нон топиш, улуғлар олдида одоб сақлаш.

Ҳакимларнинг ёзишича, мижоз етмиш хил бўлади. Уларни аниқлаш қийин. Шунинг учун табиблар бу етмиш хилни етти хилга олиб келдилар. Бундан ташқари, берилган дорилар ҳар бир вилоятга қараб ҳар хил буюрилади. Мисол, бир вилоятга яхши таъсир қиладиган дори иккинчи вилоятда яхши самара бермаслиги мумкин. Шунингдек, бир кишига берилган дори иккинчи кишига ёқмаслиги мумкин. Чунки ҳар бир кишининг мижози ҳар хил бўлади. Баъзи мураккаб дорилар эса ҳаммага тенг таъсир қилади.

ОРОМГОҲДАН ОРОМ ОЛГАН КИМ?

(фельетон)

Ушбу танқидий мақоланинг ёзилишига қуйидаги шикоят хати сабаб бўлди ва уни тўлалигича келтирамиз

«Ҳурматли редакция! Бизнинг ўрмон хўжалиги ҳудудида жойлашган Ҳамид Олимжон номли болалар оромгоҳида ҳар йили ёзги таътилда 300 нафардан зиёд мактаб ўқувчилари дам олишар эди. Кейинги уч йил ичида бу ерда болалар ўрнига номаълум кимсалар дам олиб кетишадиган бўлишди. Суриштириб билсак, оромгоҳ қайсидир фирмага хусусийлаштирилиб берилибди. Оромгоҳни сотиб олганлар ўрмон хўжалиги ихтиёридаги теракларни қонуний равишда кесиб олганимизда жанжал кўтаришди. Гўёки, бу теракларни улар сотиб олишган эмиш. Сизлардан ушбу даргоҳни кўриб, ҳақиқатни юзага чиқариб беришингизни сўраймиз.

Ҳурмат билан Жиззах вилояти ўрмон хўжалиги «Уоб» участкаси бошлиғи Эркин ЗИЁТОВ».

Биз юқоридаги хат муаллифи тилга олган ҳақиқатни аниқлаш учун вилоят ўрмон хўжалиги раҳбари Мустафоқул Умурзоқов билан учрашдик. У муддаони англагач, юз марта эшитгандан бир марта кўрган афзал дея оромгоҳга бошлади. Йўлда хўжалик хусусида суҳбатлашдик.

— Ҳудудимиз катта. Умумий ер майдони 255 минг 761 гектарни ташкил этади, — деди Мустафоқул ака. — Асосий ўрмонзор Зомин қўриқхонаси ҳисобланади. Бундан ташқари мевали ва манзарали дарахтлар етиштирадиган участкаларимиз бор. Чўл шароитига мос ихота дарахтзорлар, сувни кам талаб қилувчи яшил бутазорлар ташкил этилаяпти. Баъзи жойларда ёнғоқ, писта, бодом, жийда, наъматак каби шифобахш мевалар тури кўпайтирилаяпти.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтзорлар барпо қилишга оид чора-тадбирлар тўғрисидаги» қарорига асосан барча участкаларда теракзорлар барпо этилган. Уоб қишлоғи участкасида жойлашган Ҳ. Олимжон номли болалар оромгоҳи атрофидаги кесиш муддати келган, вояга етган дарахтларнинг «хўжайинлари» пайдо бўлишди. Бу ердаги юздан ортиқ терак республика Давлат ўрмон қўмитаси, вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг расмий рухсатномаси билан кесилиб, қурилиш ташкилотларига берилди. Дарахтларга даъвогарлар «Жаҳонгир» номли фирма, аммо фирманинг ўзи бору эгаси йўқ.

Уоб қишлоғи тоғ ёнбағрига жойлашган сўлим гўша. Соя-салқин, хушманзара болалар оромгоҳининг дарвозаси пештоқига «Шароф Рашидов номли болалар оромгоҳи» лавҳаси битилган.

— Буни ўзлари ёзиб қўйишган, — изоҳлади Мустафоқул ака.

Қаршимизда бир аёл пайдо бўлди. Ташрифимиз сабабини англагач, ўзини таништиришдан бош тортди. Суриштирсак, бу ерда дам олувчиларга шу аёл бошқош экан. Бошқа бирор жавобгар шахсни учратмадик.

Оромгоҳ атрофидаги кесиб олинган тераклар Уоб қишлоғи ва мазкур оромгоҳга ҳеч қандай зарар етказмаган. Аксинча кекса ва касалланган дарахтлардан тозаланган оромгоҳ очилиб, кўркамлашган. Сояда қолган мевали дарахтлар қуёш нуридан баҳраманд булиб хилхил пишиб ётибди.

Мустафоқул Умурзоқов бизга Давлат Урмон Қўмитасининг теракларни кесиб олиш тўғрисида юборган хатини кўрсатди. Уни айнан келтирамиз.

«Республика Давлат Ўрмон Қўмитаси Жиззах ўрмон хўжалигига қарашли «Уоб» участакасида ўсиш муддати тугаб бораётган ва касалликка чалинган тол ва терак дарахтларини кесишга рухсат этади. Дарахтларни кесиш ишлари Жиззах вилояти табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси билан келишилган ҳолда амалга оширилсин.

Қўмита раисининг биринчи ўринбосари Ш. Т. ЮСУПОВ».

Шунингдек, вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси томонидан ишчи гуруҳи тузилиб кесилиши лозим бўлган дарахтлар аниқланган ва ўрмон хўжалиги раҳбарига қуйидаги хат йўлланган:

«Уоб қишлоғи участкасидаги ўсиш муддати тугаб бораётган ва касалликка чалинган тол ва теракларни кесишга яроқлиси ўрганиб чиқилди. Табиатни муҳофаза қилиш вилоят қўмитаси Жиззах ўрмон хўжалигига қарашли «Уоб» участкасидан 210 туп терак ва 45 туп толларни кесишга рухсат этади.

Қўмита раиси А. АЛБЕКОВ».

Кўриниб турибдики, дарахтлар қонуний, расмий ҳужжат асосида кесилган ва қурилиш ташкилотларига топширилган. Хуш, оромгоҳ ва унинг атрофидаги дарахтларга даъвогарлар кимлар?

Масала Жиззах тумани ҳокимлигида ойдинлашди. Маълум бўлишича, Ҳ. Олимжон номли болалар оромгоҳи 1990 йилга қадар 9-қурилиш тресги балансида бўлган. Лекин оромгоҳни Ш. Рашидов номи билан аташ тўғрисида ҳеч қандай қонуний ҳужжат мавжуд эмас.

1990 йил 3-ноябрь куни 9-қурилиш тресги ва тадбиркорлар касаба уюшмаси вилоят Кенгаши ўртасида олдисотди шартномаси имзоланиб, оромгоҳ 150 минг сўмга сотилган. Аммо, оромгоҳдаги ашёлар ва жиҳозлар рўйхати кўрсатилмаган. Бу билан унинг ҳақиқий қиймати сояда қолиб кетган.

1994 йили оромгоҳ вақтинча «Молгузар» фирмаси ихтиёрига ўтказиб берилган. Йил охирида ими-жимида 25 минг (!) сўмга баҳоланиб «Молгузар»га бутунлай ўтказилиб, хусусийлаштирилган. Лекин маблағ кимнинг чўнтагига тушганлиги номаълум. Буни қилни қирқ ёрувчи ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари топишса ажаб эмас.

Тадбиркорлар касаба уюшмалари вилоят Кенгаши Ҳ. Олимжон номли болалар оромгоҳини «Молгузар» фирмасига хусусийлаштириб бериш билан Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 26 июнь куни чиқарилган «Давлат корхоналари ва ташкилотлари мулкини баҳолаш ва сотиш тартиби тўғрисидаги» қарорини қўпол равишда бузган. Республика Олий Кенгашининг 1992 йил 2 июлда чиқарган қарорида эса болалар муассасаларини хусусийлаштириш мумкин эмаслиги аниқ-равшан кўрсатиб ўтилган.

Шундан кўриниб турибдики, оромгоҳ амалдаги қонунларга зид равишда хусусийлаштирилган. Номи ҳам ўзбошимчалик билан ўзгартирилган. 1994 — 95 йилларда бу ерда ўқувчилар ёзги таътилни мароқли ўтказишдан маҳрум бўлишган.

«Молгузар» фирмаси тугатилгач, оромгоҳга «Жаҳонгир» хусусий корпорацияси меросхўр булиб олди. 1995 йилнинг март ойида Жиззах тумани ҳокимининг қарори билан рўйхатга олинган бу хусусий корпорация низоми билан танишдик. Асосий мақсади — қурилиш ашёлари ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдан иборат бўлган корпорация фаолияти бугунги кунда номаълум. Маълуми шуки, тегишли ташкилотлар рухсатисиз оромгоҳ атрофи бетон девор билан ўралди. Қўшимча бинолар қурилиши учун ашёлар келтирилди. Табиат инъом этган сўлим маскан тез орада темир-бетон уюмлари ва чиқиндилар билан ифлосланди Қишлоқ йўллари бузилиб, ўнқир-чўнқирга айланди. Бундан қишлоқ аҳолиси норози бўлишгач, қурилиш ишлари вақтинча тўхтатилди. Кўп ўтмай корпорация раҳбари Абдуазиз Худойбердиев жиноий иш устида қўлга тушиб озодликдан маҳрум этилади.

Шундан сўнг оромгоҳга унинг отаси Абдували Худойбердиев хўжайинлик қила бошлади. Дарахтларни қонуний кесиб олган ўрмон хўжалиги раҳбари устидан юқори ташкилотларга шикоят қилади. Ҳатто, вилоят телевидениеси орқали унинг обрўсини тўкишга уринди. Лекин ҳақиқат эгилади, аммо синмайди. Қонун устивор бўлган мамлакатимизда адолат албатта қарор топади. Оромгоҳни ўзиники қилиб олганлар ҳар бир гектар фойдаланилган ер учун ўрмон хўжалиги ҳисобига йилига 35 минг сўм пул ўтказишлари шарт. Оромгоҳнинг умумий майдони эса уч гектар. Ижара ҳақи эса беш йилдан бери тўланмаган.

Биз шикоят хати юзасидан холисона сўзимизни айтдик. Энди сўз навбати қонунчиликни ҳимоя қилиш вилоят ташкилотларига.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

Одам оғирлигининг 7 фоизи қондан иборат. Агар киши оғирлиги 70 килограмм бўлса, унда унинг танасида 5 литр қон бор.

***

Одам танасидаги майда томирлар — агар бир тўғри чизиқ билан тортилса, тахминан 100 минг километр бўлади.

***

Одам танасидаги энг кўп ишлайдиган аъзо юракдир. Уни шундан ҳам билиш мумкин: агар юрак минутига ўрта ҳисобда 70 марта урса, бир кеча-кундузда 100 минг марта, бир йилда 35,6 миллион марта, 60 йилда эса 2 миллиард 200 миллион марта уради. Юракнинг уриш фаолиятини оғирлик кўтаришга сарф қилинса, у бир одамни Кавказнинг Эльбрус чўққисига 20 кунда элтиб қўйишга қодир экан.

Қ. ТЎЛАБОЕВ
тўплаган.

Маданият хабарлари

ТОМОШАБИНЛАР ХУШНУД

Марҳамат туман «Парвона» халқ театрида драматург Туроб Акбархўжаев асари асосида саҳналаштирилган «Тўй ўрнига томоша» қувноқ саҳна томошаси кулги шинавандаларининг олқишлари билан кутиб олинди. Муҳаббат ва вафо, инсоний туйғулар ҳақидаги фалсафий мушоҳадаларга чорловчи спектаклни режиссёр Абдумалик Холматов саҳналаштирган. Мазкур спектакл шу кунларда тумандаги маданият ва санъат кошоналарида кенг томошабинлар оммасига тақдим этилмоқда.

***

Марғилон туман ҳунармандчилик лицейида фаолият олиб бораётган театр студияси ижодий жамоаси Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб «Мовароуннаҳр салтанати» деб номланган саҳна томошасини мухлислар ҳукмига ҳавола этди. Томошадаги асосий образларни Одинахон Орипова, Равшанбек Саиджабборов, Шокиржон Розиқовлар ижро этмоқдалар. У тумандаги бошқа ўқув даргоҳлари саҳнасида ҳам намойиш этилади.

Салохиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманидаги хусусий «Эсперо. Ж. Р.» фирмасининг йўқолган думалоқ муҳри бекор қилинади.

Наманган — гуллар ўлкаси. Уни дилдан севган инсон табиатнинг ҳақиқий шайдосидир. Вилоят нафақат гуллари, балки ўзининг ғаллазорларию пахтазорлари, боғу-роғлари билан ҳам оғизга тушган. Истиқлол наманганликларга эркин фаолият юритиш, қадриятларни тиклаш, маънавиятни юксалтириш, шаҳару қишлоқларни обод қилиш имкониятини ҳам берди. Сўнгги пайтда вилоятда йирик саноат корхоналари, йирик бозорлар, савдо марказлари, гузарлар, қишлоқ ва маҳаллаларда маданият марказлари, кичик ва қўшма корхоналар пайдо бўлди. Янги замон Наманган заминига ўзгача чирой ва иқбол бахш этди.

СУРАТЛАРДА: 1. Вилоятдаги А. Мўминов номли йирик хўжаликда қурилаётган ҳаммом ва савдо маркази. 2. «Иттифоқ» маҳалласи тикувчилари. 3. Гузарда қовун-тарвуз савдоси.

Турғунбек МАҲКАМЗОДА олган суратлар.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ
Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат—ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32
ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0565, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.